№ 215 (2715) ■ П'ятниця, 16 листопада 2001 року ■ Ціна договірна

Газета Верховної Ради України

Голос України

Заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш вручає почесну грамоту асоціації парламентських журналістів головному редакторові журналу «Гранд» В. Співаковському. Праворуч — голова асоціації парламентських журналістів, керівник парламентського телебачення М. Орловський.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1788 р. Народився історик Дмитро Бантиш-Каменський. Автор, зокрема, «Історії Малої Росії». ■ 1842 р. Не стало Василя Каразіна, вченого і винахідника. З його ініціативи засновано (1805) Харківський університет. ■ 1913 р. Відкрито Київську консерваторію. ■ 1917 р. У Радянській державі прийнято Декларацію прав народів Росії, де, зокрема, проголошувалось право націй на самовизначення аж до відокремлення. ■ 1933 р. Пуск першої доменної печі на заводі «Запоріжсталь». ■ 1943 р. У бою під Овручем загинув Ян Налепка, командир словацького партизанського загону, що діяв на Україні.

Бути об`єднуючою силою

З нагоди Дня працівників радіо, телебачення та зв`язку на засідання Асоціації парламентських журналістів завітав заступник Голови Верховної Ради України Степан Гавриш і привітав із професійним святом.

— Журналісти влаштовують нам екзамен на політичну і національну зрілість, зрештою, на моральність, наголосив С. Гавриш. Вони несуть новини з сесійної зали в суспільство, до кожної людини і є об'єднуючим чинником влади.

Заступник Голови Верховної Ради вручив ветеранам телерадіожурналістики та нинішнім парламентським кореспондентам відзнаки. А ряд народних депутатів отримали посвідчення почесних членів Асоціації парламентських журналістів. До речі, ця асоціація, за словами її президента, директора дирекції телерадіопрограм ВР Миколи Орловського, об'єднує не лише тих «акул» пера й слова, хто щодня з ложі преси висвітлює події у парламенті, а й колег з інших регіонів України, які підтримують і поширюють ідеї парламентаризму.

Парламентська хроніка

Держбюджет-2002: подолано перший бар'єр

Ранкове і денне засідання 15 листопада

Ранкове засідання розпочалося з обговорення проекту закону про Держбюджет України на 2002 рік. Попередньою постановою Верховної Ради Комітету ВР з питань бюджету разом з Кабміном доручалося винести на голосування узгоджене рішення з проекту Держбюджету-2002 у першому читанні.

Однак, за словами голови комітету Олександра Турчинова, напередодні засідання Міністр фінансів Ігор Мітюков відкликав свій підпис під узгодженим проектом постанови.

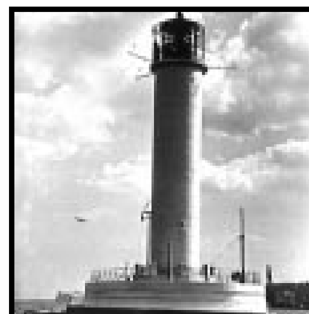
Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах, який брав участь у засіданні Верховної Ради, пояснив це тим, що уряд не може погодитися із внесенням до держбюджету коштів від приватизації та збільшенням податкових надходжень від окремих промислових підприємств. «Уряд підтримує, —зауважив Анатолій Кінах, — інший проект постанови про Держбюджет-2002, внесений багатьма народними депутатами».

(Закінчення на 2-й стор.).

Всеукраїнський конкурс засобів масової інформації «Рада» (Київ, 2001—2002 рр.)

5

Одещина: хвилями Чорного моря й Дунаю омита...

6

На черзі — шахтарі. Решту просили не турбуватися...

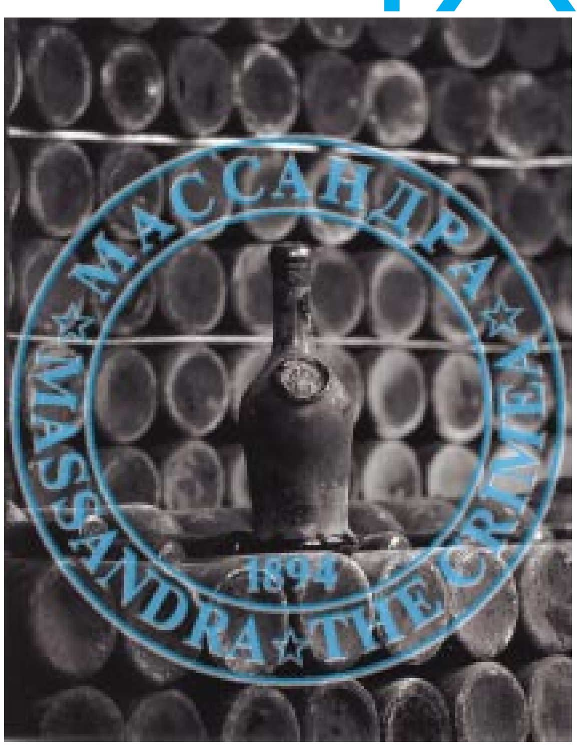
9

Перший літак піднявся в небо з берега Південного Бугу

11

ПИТИ ЇХ ТРЕБА, ДОКИ ЖИВІ

В Ялті, вперше у пік збирання винограду, відбулося велелюдне свято вина «Нектар Адоніса». На виставках-продажах на набережній — найвідоміші виноробні підприємства Криму на чолі з «Масандрою». Винзавод-патріарх цієї осені, теж уперше, влаштував і в себе свято майстрів виноградної лози. Його прикрасили дві приємні події: відкриття Музею вина і кримського виноробства під дахом головного старовинного виносховища та вже третя участь «Масандри» в найпрестижнішому аукціоні світу «Сотбіс».

(Закінчення на 8-й стор.).

! У номер

Можливість кредитування розглядається

Завершився візит в Україну делегації Європейського банку реконструкції та розвитку на чолі з директором департаменту фінансових закладів ЄБРР Куртом Гейгером. Під час візиту було вивчено перспективу фінансування банком проектів в агропромисловому секторі України. За словами пана Гейгера, ЄБРР розглядає можливість надання нашій країні коштів для розвитку іпотечного кредитування. Окрім того, К. Гейгер повідомив, що ЄБРР планує включити київський Укрсоцбанк до числа учасників програми зі сприяння міжнародній торгівлі. Програма, зокрема, передбачає можливість підтвердження ЄБРР акредитивів та інших зобов'язань наших банків на непокритій грошима основі.

Завдала шкоди погода

У Прикарпатті через складні погодні умови залишаються без енергопостачання 158 населених пунктів. Так, у Івано-Франківській області, **повідомили агентству «Інтерфакс-Україна»** у прес-службі МНС, через налипання мокрого снігу виведено з ладу дві лінії електропередач. Знеструмлено 77 населених пунктів. Нині у «Прикарпаттяобленерго» підраховують розмір збитків, завданих стихійним лихом, а ремонтні бригади працюють над ліквідацією його наслідків.

Телефонуйте на радіо, розкажете про «Голос»

У п'ятницю, 16 листопада, з 12.10 до 13.00 «Голос України» гостюватиме у «Ложі преси» на радіо «Ера» на «Промені», що в діапазоні в Києві 105 FM, УКВ — 71,3 МГц.

Читайте «Голос» і слухайте «Ложу преси»! Телефонуйте — поспілкуємося. Маємо для вас призи. Їх володарями стануть переможці радіовікторини про «Голос України». А ще пропонуємо суперприз для розіграшу серед авторів кращої реклами нашої газети. Найвдаліший слоган буде опубліковано в «Голосі України» разом із представленням автора. А ще ми приймемо його до Клубу «голосоукраїнців». Які привілеї? Переможець буде гостем «Голосу» на редакційних святах. Переконані, не пожалкує!

Тож телефонуйте на радіо, розкажете про «Голос»! Телефон у студії: (044) 228-50-19.

Спробуйте і виграйте!

Призи газети

Нещодавно газета надрукувала прізвища передплатників «Голосу України» на друге півріччя нинішнього року, котрим дісталися призи від наших друзів-спонсорів.

Передплата на наступний рік у розпалі. Поспішайте! Якщо ви не виграли приз минулого розіграшу, наступного — вам обов'язково пощастить. Адже наші друзі не забувають про вас! Щоразу коло благодійників газети шириться, за що ми щиро вдячні нашим шанувальникам.

Отже, передплатникам газети «Голос України» на 2002 рік пропонують:

4. «Союз-Віктан» (директор Андрій Охлопков) — фірмовий набір горілки.
5. Сімферопольське видавництво «Доля» (видавець Валерій Басиров) — набір книжок про Крим.
6. Агрофірма «Дружба народів» (голова Марія Кисельова) — набір плодоовочевої продукції.
7. Сімферопольський видавничий дім «Світ» (генеральний директор Василь Стефанюк) — три набори поліграфічної продукції кримської тематики.

Передплачуйте і вигравайте!

P. S. У 2001 році Київ отримає майже 700 млн. доп. інвестицій

Держбюджет-2002: подолано перший бар’єр

Парламентська хроніка

Ранкове і денне засідання 15 листопада

(Початок на 1-й стор.).

У цьому проекті, який мало відрізняється від узгодженого, було записано, що висновки і пропозиції, висловлені раніше під час обговорення держбюджету, схвалюються в основному. Навколо цього й розгорілися дебати. Деякі народні депутати переконували, що Бюджетний кодекс передбачає з цього питання тільки два варіанти: приймати або не приймати. Фракція комуністів наполягала на тому, що новий зміст постанови дає переваги Кабміну в обстоюванні власних позицій за подальшого розгортання бюджетного процесу.

Зрештою, після повторного голосування за основу, а потім і в цілому проект держбюджету-2002 прийнято у першому читанні, а висновки і пропозиції щодо нього схвалено в основному. Таким чином народні депутати подолали перешкоди, які ще вчора здавалися нездоланними. Для уряду і парламенту створено можливості продовжити працю над бюджетом. Сесія встановила строк підготовки проекту держбюджету-2002 до другого читання. Це — 22 листопада.

Верховна Рада прийняла постанови про утворення тимчасових слідчих комісій ВР для з’ясування причин, що призвели до кризового фінансового стану комерційного акціонерного банку «Слов’янський» та для проведення розслідування діяльності голови Сумської обласної держадміністрації В. Щербаня. Сесія не підтримала проект постанови про внесення до порядку денного питання про відкликання голови Комітету ВР з питань бюджету Олександра Турчинова.

Народні депутати у цілому прийняли Сімейний кодекс України. Перший заступник Голови Верховної Ради Віктор Медведчук наголосив, що це був четвертий кодекс, прийнятий Верховною Радою третього скликання.

Анатолій КАРАСЬ.

Фотот Олександра КЛИМЕНКА.

Контроль, але не цензура

У комітетах ВР

Парламентський Комітет з питань свободи слова та інформації заслухав щорічний звіт про діяльність Національної ради з питань телебачення і радіомовлення.

Як зазначив голова Нацради Борис Холод, основна її функція — контроль за ситуацією у вітчизняному телерадіопросторі. Депутати, хоч і визнали цьогорічний звіт грунтовнішим за попередні, відзначили низку недоліків у роботі членів Нацради. За словами доповідача, народного депутата Віктора Понеділка, склалася ситуація, коли кожен новий склад Нацради «ревізує» наробки попередників і приймає власні рішення. Інколи положення Нацради, зокрема, в питаннях фінансового та технічного аудиту, розходяться з чинним законодавством. Учасники засідання звернули увагу і на недостатній контроль за передачами та фільмами, що містять насильство чи жорстокість, за використанням української мови в ефірі, показом прихованої реклами. На думку деяких парламентаріїв, Нацрада подеколи перевищує свої повноваження. Скажімо, Віталій Шевченко (фракція УНР) вважає, що Нацрада перетворилася з органу, який покликаний регулювати ліцензування телерадіомовлення та забезпечувати права і свободи в галузі мас-медіа, на «фіскальний орган». На думку депутата, Нацрада свідомо знищує місцеве мовлення шляхом введення цензури та різноманітних додаткових зборів, не передбачених законодавством.

Комітет поки що прийняв звіт Нацради до відома і вирішив остаточно визначитися з оцінкою її роботи п’ятого грудня, надавши можливість урахувати у звіті зауваження депутатів. За словами голови комітету Олександра Зінченка (фракція СДПУ (о), Верховній Раді важливо не лише прийняти за підсумками звіту постанову, а й внести зміни до законодавства, спрямовані на захист інформаційного простору України. На часі також прийняття концепції розвитку інформаційного простору, без якої неможливо прозоро вирішувати питання ліцензування телерадіокомпаній. Комітет ВР планує невдовзі провести спільне із Нацрадою засідання щодо розподілу радіочастотного ресурсу.

З боку депутатів лунали пропозиції провести ротацію членів Нацради, обраних від парламенту. На сьогодні діє постанова ВР, якою рекомендується провести ротацію двох членів Нацради. Однак не виключено, що на наступному засіданні комітет прийме рішення про ротацію всієї парламентської «четвірки». Прізвища тих, кого можуть звільнити, поки що не називали.

Юліана ШЕВЧУК.

Сьогодні — День працівників радіо, телебачення та зв’язку

Шановні друзі, колеги!

Поздоровляю всіх вас із професійним святом — Днем працівників радіо, телебачення та зв’язку. Досить прикметним є відзначення нашого свята в році нинішньому, коли саме у листопаді виповнюється 50 років телебаченню України. За всі ці роки сотні, тисячі людей творчих, одержимих здобули професії тележурналістів, телеоператорів, тележежисерів, пов’язали свої долі з такою цікавою сферою, як телебачення.

Безперечно, телевізійну базу, передусім кадрову, заклало наше професійне радіомовлення, що за роки свого існування набуло практичних навичок і завоювало симпатії багатомільйонної аудиторії слухачів.

І телебачення, і радіо неможливо уявити без численної когорти зв’язківців, технічні досягнення яких постійно розвиваються і вдосконалюються.

Бажаю всім працівникам телебачення, радіомовлення та зв’язку здоров’я, успіхів у роботі, затишку і добробуту в родинах. Хай невгасима творча зоря, запалена вами, сяє для кожного громадянина України, несе добро, радість, щастя.

Борис ХОЛОД,
голова Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення.

Податки — питання нацбезпеки

Податковий кодекс народні депутати розглядатимуть у другому читанні 29 листопада. Про це повідомив Прем’єр-міністр України Анатолій Кінах під час парламентсько-урядової консультативної ради.

Оскільки уряд та Комітет ВР з питань бюджету не змогли дійти компромісу, то на сесію винесено чотири проекти постанови про Державний бюджет 2002 року.

Перший заступник Голови Верховної Ради Віктор Медведчук висловив сподівання, що головний фінансовий закон народні депутати приймуть відповідно до Регламенту у грудні цього року. «І це буде найвищим результатом співпраці Кабміну та Верховної Ради», — підкреслив він.

Обговорено й інші нормативні документи. Зокрема, законопроекти про загальнообов’язкове державне та недержавне пенсійне страхування, про списання та реструктуризацію відшкодування з бюджету сум податку на додану вартість. Анатолій Кінах запропонував народним депутатам визначитися з питання внесення змін до закону про державне регулювання виробництва і обігу етилового спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Юлія ШЕЙКО.

Фотофакт

Прем’єр-міністр Анатолій Кінах зустрівся з представниками Профспілки працівників вугільної промисловості України.

Фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ).

Списи відточено, забрала опущено

Партійні рядки

Хоч як парадоксально, але червонопоясна Сумщина ніколи не відзначалася високою політичною активністю електорату. За два останні роки опозиція лише двічі серйозно заявляла про себе на політичній сцені.

Уперше — в першому турі минулих президентських виборів. Тоді, попри весь залучений місцевою владою адмінресурс, нинішній президент за результатами голосування «пролетів» у регіоні.

Удруге влада отримала болючого щигля під час акції проти нинішньої влади, коли лише в Сумах на мітингу протесту було понад 10 тисяч осіб. Оце і весь доробок опозиціонерів. Із таким «багажем» недовго й прибічників розгубити. Як на мене, прорахунки опозиціонерів у тім, що вони неспроможні працювати на випередження, плентаються в хвості подій і прокидаються лише після активізації політичних супротивників. Нема серед їх лідерів посправжньому яскравих і неординарних особистостей, готових відійти від старих догм на кшталт: «Уся влада Радам!» та «Слава КПРС!», і здатних переосмислити реалії. І хоча переважна більшість лівого електорату і надалі зберігає вірність соціалістичним ідеалам, на барикади за них він навряд чи піде єдиним строєм.

Хоча огляд і перегрупування партійних лав розпочалися в регіоні недавно, стрілка барометра вочевидь наближається до позначки «передвиборна буря». Адже на голоси і душі сумських виборців вже сьогодні претендують понад 40 великих і малих партій.

Передвиборний осінньо-зимовий марафон стартував у області наприкінці вересня. На пробні політичні «постріли» першим наважилось «Яблуко», лідер якого Михайло Бродський в газетах та на інтернетівській вебсторінці звинуватив свого політичного опонента, лідера Ліберальної партії України Володимира Щербаня мало не в усіх смертних гріхах, у тому числі й корумпованості. Реакція останнього була блискавична: ініційований його прибічниками всеобласний референдум на підтримку голови Сумської облдержадміністрації засвідчив — реформи Володимира Щербаня «одностайно» підтримує мало не весь потенційний електорат регіону.

Атаки, проведені на лібералів, ще раз підтвердили —нині це реальна політична сила, на яку в регіоні має зважати кожен. Перемогти їх самотужки ні «Яблуку», ні партії «Реформи і порядок» не під силу. Отже, потрібна серйозна «антиліберальна» коаліція. Ліві, хоча запас політичної надійності в області у них на порядок вищий, ніж у правих, не хочуть ризикувати. Тож і перші, і другі зайняті нині пошуком союзників для беззастережної консолідації сил у регіоні. Як відомо, батька гуртом бити легше.

Проте й ліберали не збираються відсиджуватися в окопах. І розраховують вони не тільки на величезний адмінресурс, зосереджений у руках свого лідера Володимира Щербаня, а й на його неабиякі організаторські здібності, вміння передбачати ситуацію і завжди діяти на випередження, творчо, рішуче й непередбачено. Та чи вистачить їм цих складових для перемоги в парламентських перегонах над трьома основними конкурентами — комуністами, соціалістами і «Батьківщиною» — час покаже. Іспит на зрілість електорату не за горами.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення М. Литвина Головою Державного комітету у справах охорони державного кордону України

Призначити ЛИТВИНА Миколу Михайловича Головою Державного комітету у справах охорони державного кордону України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
12 листопада 2001 року.
№ 1069/2001.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення В. Шкідченка Міністром оборони України

Призначити ШКІДЧЕНКА Володимира Петровича Міністром оборони України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
12 листопада 2001 року.
№ 1070/2001.

Експеримент не прижився

Перспектива

Економічний експеримент у гірничо-металургійній промисловості, за продовження якого так палко боролися майже всі підприємства галузі, з завершенням нинішнього року, ймовірно, закінчиться. Металургам, нагадаємо, два роки тому було надано істотні податкові та інші пільги, щоб вони мали «додаткові» кошти на відновлення, розширення та технологічне вдосконалення свого виробництва. Але тепер з'ясувалося: переказуючи до бюджетів значно менші відсотки, ніж інші промисловці, і тимчасово не сплачуючи давні борги, металурги насправді так і не спромоглися оновити свої підприємства.

Як заявив заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Володимир Мелещик, в області отримані прибутки лише «Криворіжсталь» спрямовує на технічний прогрес. А решта металургійних заводів та комбінатів «експериментальні» гроші фактично «проїдають».

І великої таємниці, чому так відбувається, немає. Адже держава, надавши винятково металургам неабиякі можливості «вільніше дихати», найбільші підприємства галузі передала водночас у тимчасове управління всіляким приватно-комерційним структурам, банкам і фірмам. Останні й не ловлять гав...

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Виробництво

Мінералка з йодом

Нові виробничі лінії для розливу смачних тонізуючих фруктових вод із натуральними ароматизаторами введено в дію на ВАТ «Павлівський пивоварний завод», що в Іваничівському районі. Це підприємство — виробник відомої за межами краю мінерально-природної столової води, що збагачена йодом. Особливо популярна лікувальна водиця серед мешканців радіаційно забруднених районів, які потерпають від зобу та інших хвороб щитовидної залози.

Мінералку «Йоданка Павлівська» удостоєно дипломів трьох найпрестижніших ярмарків. А нещодавно кришталеву прохолодну павлівських пивоварів відзначено на шостій міжнародній спеціалізованій виставці і дегустаційному конкурсі мінеральних і штучно мінералізованих вод.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

Фотофакт

*Приємно вражають і привертають увагу перехожих у Миколаєві дивовижні творіння-фігури, вирізьблені зі старих корчів, які віджили своє. Їх автор — відомий у краї педагог Леонід Шкаруба **(на знімку)**. Ціле покоління дітей зросло на його дерев'яних ведмедях, санчатах, містках, совах, зміях...*

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

У бізнес — зі шкільної лави

Освіта

У Львові відбулася презентація новаторської освітньої програми «Ділова активність: Україна».

До проекту, який розробляли вчителі області протягом двох років, залучили по п'ять шкіл зі Львова та Жовківського району. Мета програми — допомогти молоді та вчителям набути знань і навичок, потрібних для життя в умовах ринкової економіки.

Актуальність впровадження курсу цього проекту пов'язана з реформуванням системи освіти в Україні, де пріоритетним буде застосування альтернативних методів викладання. Раніше голови учнів наповнювали тільки статистичним матеріалом, вони могли лише відтворювати факти та події, але їх не вчили думати, приймати рішення та відповідати за свій вибір. Матеріали «Ділової активності» спрямовані на розвиток підприємливих якостей у молоді, вміння працювати в команді, здатності пристосовуватися до гнучких умов ринку праці.

Завдяки програмі молоді люди зможуть швидко адаптуватися до особливостей дорослого життя, в якому вони будуть споживачами, виробниками, керівниками. Учнів навчають основ маркетингу, як проводити збори, виступати з презентаціями, рекламувати і планувати збут, вирішувати фінансові питання, складати бізнес-план.

Учасники програми залюбки співпрацюють з відомими львівськими фірмами «Галка», «Львівхолод», «Інтуртранс» тощо.

І хоча програмі «Ділова активність» наразі відведено лише 34 години на навчальний рік, її інтегрували у шкільні предмети, нею зацікавилися не тільки учні та вчителі. Впроваджена новинка — це й користь для підприємств та фірм. Адже школи компетентніші у викладанні інформаційних технологій, мов, нових підходів до мистецтва і дизайну.

Лариса ФАНГА.

Львів.

Посвячення в «академіки»

Донецькому обласному українському музично-драматичному театру імені Артема надано статус академічного. За десять років незалежності така подія у вітчизняному театральному процесі сталася вперше.

— Ми керувалися передусім творчими здобутками, — сказав Міністр культури Юрій Богуцький. — Колектив заслужив статус академічного насамперед своїм високим рівнем професіоналізму.

Сьогодні цей театр — чи не найпопулярніший серед обласних храмів Мельпомени: заповненість глядацької зали становить мінімум 70 відсотків. Хоча вже кілька років поспіль колектив послідовно орієнтується на національну драматургію та постановки зарубіжної класики українською мовою. Для російськомовного регіону це — і позиція, і явище.

— Наш театр — молодий, — каже директор і художній керівник Марко Бровун. — Ми багато працювали над формуванням трупи, вона в нас надзвичайно гармонійна, включає акторів різних амплуа.

Урочистості з нагоди надання театру нового статусу супроводжувалися оваціями і подарунками. Керівник донецької драми Марко Бровун удостоєний ордена «За заслуги» III ступеня, улюбленець донецької публіки Андрій Романій став заслуженим артистом України, а диригент Євген Кулаков — заслуженим діячем мистецтв. Обласна влада відзначила ветеранів сцени, народних артистів України Євгенію Воробйову, Ігоря Молошникова та Геннадія Горшкова.

Але найзворушливішим моментом стало вшанування актора, ветерана війни Михайла Бондаренка — з нагоди 75-річчя з дня його народження і 50-річчя творчої діяльності. Розчулений, Михайло Іванович став на коліна і поцілував рідну сцену: «Я дякую Всевишньому, що дав мені дожити до цього щасливого дня».

Ліна КУЩ.

Донецька область.

«Камчатське» село виросте неподалік Теребовлі

Нещодавно на Тернопільщині побувала голова ради Українського міжнародного центру «Рідна хата» Лілія Туркеєва. Після зустрічей із представниками влади гостя краю повідомила журналістам, що на колишніх теренах СРСР є багато людей, котрі хочуть переселитися в Україну. Значна частина з них хотіла б жити у сільській місцевості Поділля та східної Галичини. А от 40 сімей із Камчатки бажають переїхати на Тернопільщину, мешкати разом в одному селі й займатися сільськогосподарським виробництвом. Як заявила пані Туркеєва, таке поселення планується заснувати неподалік давньоісторичної Теребовлі.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Тернопільська область.

Династія Іванів та Арсеніїв

Ювілеї

У Національній музичній академії України відбулася наукова конференція «Іван Котляревський та його школа» — на честь 60-річчя вченого.

Далеко не кожен у музиці здобуває славу за життя, має школу послідовників. Івана Арсенійовича Котляревського вважають живим класиком теорії музики, його праці мають високий індекс цитованості. Сам Котляревський категорично проти того, щоб із нього робили символ. Маючи численні звання та регалії, він лишився високоінтелігентною, скромною людиною. Це успадковано від батька, котрий, відкривши перший в Україні органний клас і заклавши основи органобудування, заснував цілий напрям у вітчизняній культурі.

Як сказав ректор НМАУ, академік Олег Тимошенко, «Іван Арсенійович має аналітичне бачення концепції розвитку музично-наукового сектора. Завдяки йому ми змогли підійти до реформ Національної музичної академії, які здійснюються нині».

Іван Котляревський передав свій досвід кільком поколінням молодих музикантів. Але найбільшою життєвою удачею вважає свою велику і дружну сім'ю, а також те, що його стежиною пішли найрідніші учні — дочка Олена та онук Арсеній.

Олена БЕРЕГОВА.

У номер

«Лідери регіонів» попереджають: місця НЕ продаються!

Телефонний дзвінок, що пролунав з самого ранку в нашій редакції, здивував мене неабияк, чого не траплялося вже багато років.

Абонент не просив надати місце для реклами, не пропонував гроші, він вимагав лише одного: напишіть, що місця в довіднику, який він видає, не продаються! Погодьтеся, варто поговорити з людиною, котра відмовляється від грошей. Що й було зроблено через два дні за чашкою кави в затишній київській кав'ярні.

Мій співрозмовник виявився скромною, навіть, на перший погляд, сором'язливою людиною. Назвався: Федір Барулін, голова правління Регіональної ради підприємців.

Ось мої запитання і його відповіді.

— Отже, Федоре Олександровичу, що це за довідник, який ви не хочете продавати?

— Ну, продавати хочемо, ми тільки не хочемо допустити, щоб до нього потрапив хтось, хто не відповідає суворим принципам добору, які ми висуваємо до його учасників. Адже це перший, унікальний для нашої України проект — біографічний довідник «Лідери регіонів».

— У чому ж його унікальність, адже це не єдиний український довідник?

— Якщо казати саме про довідники, то він справді єдиний. Кожному, хто виклав кругленьку суму за участь у різних національних проектах, які прославляють усіх тих, хто готовий заплатити, нині зрозуміло, чого насправді варта участь у таких рекламних виданнях.

А в нас справді довідник, який не містить жодної реклами. По-перше, на кожну область зарезервовано суворо визначену кількість місць. Приміром, на Херсонську — 54. Менше можна, більше — ні. По-друге, для всіх учасників передбачено однакову площу: 1/2 сторінки і не більше. По-третє, він саме біографічний, і відомості про його учасників починаються з дня їхнього народження і далі, рік за роком.

Ну а найголовніше — до «Лідерів регіонів» неможливо потрапити ні за гроші, ні за проханням, ні на вимоги чиновників, хоч і високопоставлених. Добір кандидатів провадиться в кожній області України лише комісіями, до складу яких входять представники регіональних рад підприємців і найавторитетніших громадських організацій. Головні критерії: громадське визнання і реальний внесок у розвиток регіону.

— Хто і чому на вас тисне?

— Усе просто: деякі доморослі «бізнесмени», місцеві чинуші хочуть засвітитися в такому престижному довіднику, хоча, на моє переконання, декотрим з них час зовсім до іншого місця. Це, до речі, підтверджує й те, як вони намагаються на нас вплинути: хто гроші обіцяє, хто — неприємності. Надокучливі — набридли жахливо! Та ще й вибори попереду: кожен, хто вважає себе крутим політиком регіону, із штанів вистрибує, але хоче залишити слід в історії. Ще раз для таких «лідерів» відповідально заявляю: місця НЕ продаються!

— А чому ви так переконані, що цей довідник потрібен Україні? Через гучну назву?

— Ви маєте рацію, «Лідери регіонів» — гучна назва. Така само гучна, як і справи тих, хто мав честь до нього потрапити. Така само потужна, як і авторитет, не дутий, а зароблений важкою працею. Ну а щодо того, чи потребує його Україна... Ось ви як журналіст скажіть, коли ви їдете в регіони, чи легко вам орієнтуватися, з ким зустрічатися? Хто справді Лідер з великої літери, а хто так, чийсь родич, або й просто з кримінальним душком? Ось у такому само становищі нині й наш брат, український підприємець, різні західні бізнесмени, фонди, програми. Жодна ділова людина не підпише договір, якщо матиме сумніви в партнерові. І ось тут наш довідник просто незамінний.

Крім того, хоча роботи з формування довідника ще не завершено, у нас уже намагаються придбати права на його видання. Ми не дамо перекрутити довідник, навіть заради такого важливого заходу, як вибори. Ми на це не підемо. А вам спасибі за питання.

Він підвівся, ми попрощалися. А я спіймала себе на тому, що на пам'ять про цю зустріч у мене залишилося чудове почуття — гордість: є особистості в Україні!

Алла БРУСИЛОВА.

■ *Фотофакт*

Працівники податкової міліції охороняють вхід до реанімаційного відділення Київської міської лікарні швидкої допомоги. Там перебуває начальник відділу з контролю у сфері зовнішньоекономічної діяльності управління валютного контролю Державної податкової інспекції Солом'янського району Києва, на яку нещодавно було вчинено замах.

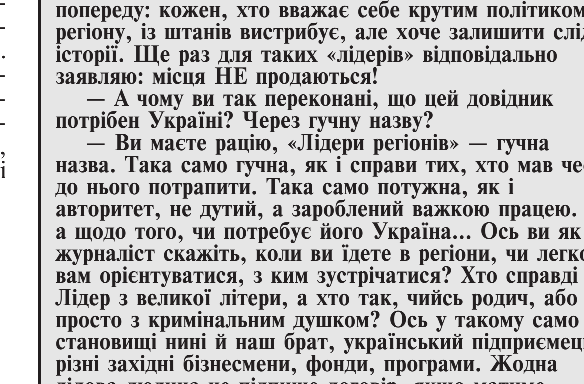
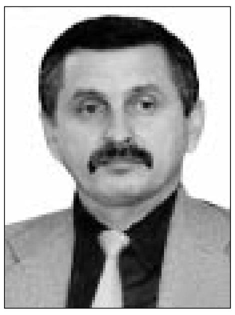

Фото Сергія ВАСИЛЬЄВА (УНІАН).

Податковий кодекс України: позиція підприємців

Проект кодексу і багато інших стратегічно важливих документів значною мірою не відповідають критеріям системності проведення ефективних ринкових перетворень, оскільки часто суперечать один одному.

Проект, прийнятий ВР у першому читанні, має один надзвичайно серйозний недолік — на думку багатьох експертів, у ньому фактично відсутні механізми реалізації державної довгострокової податкової політики як елемента системного реформування економіки України. Є певні суперечності і між окремими його розділами, і з іншими елементами соціально-економічної політики та державного управління: бюджетною політикою, стратегією інноваційного розвитку економіки України, розвитку сільськогосподарського виробництва, малого та середнього бізнесу тощо.

Нині надзвичайно важливо розробити документ, який відповідав би не лише поточному стану соціально-економічного розвитку, а й довгостороковим стратегічним цілям розбудови держави.

Два основоположні принципи:

По-перше, Податковий кодекс повинен мати довгостроковий, системний, несуперечливий характер, який відповідатиме стратегії соціально-економічних перетворень у країні; міститиме чіткі принципи державної податкової політики; запровадить єдині, несуперечливі та однозначні, обов`язкові до виконання всіма суб`єктами ринкових відносин, у тому числі й державними структурами, «правила гри», які мають бути стабільними та незмінними протягом певного періоду часу. Це забезпечить можливість планування бізнесу на тривалий період; стимулюватиме зростання пропозиції довгострокових інвестицій, у тому числі внутрішніх приватних та іноземних; зменшить рівень невизначеності та ризиків підприємницької діяльності і мотивацію довгострокових фінансових вкладень у фінансово-кредитні установи; збільшить рівень довіри до держави в цілому та до податкових органів зокрема, і, нарешті, створить стабільну законодавчу базу, сприятиме дерегуляції та дебюрократизації ринкових трансакцій тощо.

З другого боку, Податковий кодекс має бути гнучким стосовно економічних та політичних заходів, спрямованих на запровадження механізмів стимулювання розширеного відтворення і соціального розвитку, та **відповідати перехідному періоду розвитку країни,** адже податкова політика в перехідний період має бути надзвичайно чутливою до соціально-економічних процесів у суспільстві й відповідати пріоритетним напрямам соціально-економічного розвитку, а також містити відповідні «стимулятори», які сприятимуть досягненню тих тактичних кроків, які передбачено відповідною політикою уряду.

Це вимагає передбачити в ПК застосування «вмонтованих стимуляторів», які запроваджуються на відповідному етапі реалізації податкової політики й «демонтуються» на інших; поетапність введення тих чи інших принципів оподаткування та податкових преференцій відповідно до пріоритетів здійснення податкової політики на конкретному етапі її реалізації; нерозривність «вмонтованих стимуляторів» у часі, тобто логічна та вчасна їх заміна відповідно до етапу реалізації податкової політики.

Кодекс, як документ довгострокової дії, має містити збалансовані, стосовно кожного етапу соціально-економічних реформ та відповідної їм податкової політики, пріоритети щодо і стимулювання економічного розвитку, і забезпечення реалізації соціальної політики. Це збалансування має відображати пріоритетні завдання, які податкова система вирішує на кожному етапі реалізації довгострокової стратегії податкової політики.

Стратегічними цілями податкової політики держави в довгостроковому періоді, на нашу думку, є:

Перше — скасування переважної більшості прямих податкових пільг та преференцій суб`єктам господарської діяльності незалежно від форм власності та організаційно-правових форм ведення бізнесу;

Друге — детінізація економіки та легалізація тіньових форм бізнесу;

Третє — збалансована регіональна бюджетна політика, збільшення податкових надходжень до місцевих бюджетів — передусім за рахунок малого та середнього бізнесу;

Четверте — збільшення частки податкових надходжень від прибуткового податку з фізичних осіб за рахунок збільшення рівня доходів громадян та максимально ефективної реалізації ними прав власності;

П'яте — максимальне зменшення кількості податків та дерегуляція в сфері підприємницької діяльності, особливо в сфері малого та середнього бізнесу;

Шосте — значне збільшення обсягів довгострокового інвестування та залучення вкладів населення в фінансово-кредитну сферу за рахунок вітчизняних та іноземних джерел.

Депресія, формування, стабілізація

На нашу думку, слід виділити три етапи реалізації стратегічних цілей податкової політики:

Перший етап — подолання депресії та акумуляція ресурсів, який передбачає реалізацію політики стимулювання самозайнятості населення та зменшення рівня безробіття через розвиток МСБ, зокрема завдяки спрощеній системі оподаткування; надання відповідних податкових преференцій пріоритетним галузям економіки, передусім тим, які визначають НТР, фінансування з одночасним переходом від бюджетного фінансування галузей, у тому числі збиткових, до стимулювання залучення приватних інвестицій (вітчизняних та іноземних) шляхом надання державних гарантій приватним інвесторам, зокрема шляхом створення ВЕЗ в «депресивних» галузях та регіонах; податкове стимулювання розвитку ринкової інфраструктури, передусім кредитно-фінансової; формування стабільного, несуперечливого та «прозорого» податкового поля та дерегуляції підприємницької діяльності.

Другий етап — розширене відтворення та формування потенціалу для економічного зростання, на якому необхідно передбачити запровадження податкових преференцій інвесторам при фінансуванні довгострокових проектів та інвестуванні проектів у ВЕЗ, створених у «депресивних» галузях та регіонах; сприяння нагромадженню обігових коштів суб`єктами господарювання та заощаджень населенням, у тому числі шляхом «податкової амністії» коштів, які перебувають поза обігом фінансово-кредитної системи або за кордоном; зміцнення ресурсної бази фінансово-кредитної системи та стимулювання довгострокових вкладень; податкове стимулювання інноваційних програм на всіх рівнях та у сферах економіки, створення максимально сприятливих умов для реінвестування прибутків у новітні технології та власні інноваційні розробки.

Третій етап — стабілізація, що характеризується максимальним скороченням податкових пільг та преференцій суб`єктам господарювання; створенням конкурентного середовища, що передбачає рівні права стосовно податкових зобов`язань та доступу до економічних ресурсів незалежно від форм власності та організаційно-правової форми господарювання; запровадженням максимально жорстких санкцій для неплатників податків та за інші порушення податкового законодавства тощо.

Нині Україна на стадії, коли за браком часу потрібно реалізовувати цілі і першого, і другого етапів довгострокової стратегії податкової політики.

У Податковому кодексі необхідно передбачити:

1. Перехід від фіскальних до стимулювальних та мотиваційних принципів податкової політики;

2. Встановлення системного підходу до формування податкового законодавства, а саме:

— встановлення єдиних для всієї території України засад оподаткування для всіх суб`єктів господарської діяльності всіх форм власності з урахуванням пріоритетних напрямів розвитку економіки;

— забезпечення на його основі істотного спрощення податкової системи і зменшення податкового тиску, ліквідація системи взаємозаліків та інших інструментів фінансової сфери, що сприяють корупції та тінізації економічної діяльності;

— забезпечення надійного захисту прав платників податків;

— встановлення єдиних правил нарахування штрафних санкцій за несплату податків, зборів, інших обов'язкових платежів;

— звільнення від накладання штрафних санкцій суб`єктів підприємницької діяльності у разі наявності простроченої дебіторської заборгованості, в тому числі з боку державних підприємств та владних структур;

— чіткість, прозорість та несуперечливість процедури застосування штрафних та адміністративних санкцій до суб'єктів малого та середнього підприємництва, з урахуванням адекватності порушень та фінансово-адміністративної відповідальності за них.

3. Підвищення частки оплати праці в структурі собівартості з одночасним запровадженням регресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб та введення регресивної шкали нарахувань на заробітну плату з метою стимулювання підвищення рівня доходів громадян;

4. Сприяння розвитку спрощених систем оподаткування суб`єктів малого та середнього бізнесу на перехідному етапі розбудови ринкової економіки; запровадження мораторію на зміни в законодавстві, стосовно відрахувань до соціальних фондів підприємців, які працюють за спрощеною системою оподаткування; обов`язкове проведення експертизи законодавчих актів стосовно спрощених систем оподаткування організаціями підприємців та роботодавців;

5. Звільнення від оподаткування прибутків підприємств, які спрямовуються на інвестиції в новітні технології та власні розробки ноу-хау (передусім в енерго- та ресурсозбережні, інформаційні тощо);

6. Звільнення від оподаткування прибутків новостворених високотехнологічних підприємств, які функціонують у сфері розробки та впровадження інноваційних технологій.

7. Заборона продажу ліквідного майна стратегічних підприємств, що перебувають у податковій заставі без встановлення ринкової ціни такого майна незалежними експертами за участю соціальних партнерів.

8. Формування державних регіональних гарантійних фондів за рахунок коштів регіональних та місцевих бюджетів, а також коштів комерційних банків та підприємств за рахунок їх чистого прибутку з забезпеченням пільгового оподаткування частини прибутків, внесених до вказаних фондів.

9. Введення мораторію на надання нових податкових пільг, які не стосуються пріоритетних галузей економіки.

Формування та реалізація стратегії податкової політики в довгостроковому періоді передбачає безперервний контроль за реалізацією її цілей на кожному етапі та моніторинг забезпечення соціально-економічних інтересів суб`єктів господарських відносин. Тому прийняття нового ПК та подальше формування нормативно-законодавчого поля з урахуванням вищенаведених принципів неможливе без забезпечення реалізації соціального партнерства. Роль організацій підприємців та роботодавців має бути забезпечена не лише на етапі внесення пропозицій та доповнень до податкового законодавства, а й на етапах експертизи та моніторингу результатів його реалізації. Розробку та запровадження стимулювальних механізмів на конкретних етапах реалізації податкової політики, відповідно, мають здійснювати і урядові стратеги, які володіють необхідною інформацією на загальнодержавному рівні, і професіонали-практики, які на власному досвіді та виходячи з безпосередніх потреб на мікрорівні можуть визначити індикатори, що свідчать про поточні потреби економіки в застосуванні тих або інших інструментів податкової політики.

Незалежні експерти

Слід законодавчо визначити участь професіоналів-практиків із підприємницького середовища і у формуванні Концепції податкової політики, зокрема у формуванні нового Податкового кодексу, і на етапі визначення результатів її реалізації. Для цього необхідне створення **незалежних експертних рад** за участю сторін соціального партнерства на паритетних засадах на загальнодержавному та галузевому рівнях з метою аналізу, внесення висновків та пропозицій щодо доцільності прийняття законодавчих та нормативних актів, які зачіпають права та інтереси сторін.

Треба передбачити наступні функції експертних рад:

— оцінка системності та несуперечливості законодавчих актів стратегії проведення реформ, зокрема податкової політики, кількісна та якісна оцінка соціально-економічного ефекту пропонованих заходів тощо;

— розробка критеріїв оцінки ефективності заходів, які здійснюються в процесі виконання законодавчих та нормативних актів щодо їх відповідності об`єктивному стану та стратегії соціально-економічного розвитку;

— проведення соціологічних досліджень з метою виявлення основних проблем економічного та соціального життя суспільства та внесення рекомендацій щодо їх подолання;

— забезпечення винесення на широкий загал аналітичних матеріалів стосовно формування законодавчого поля шляхом проведення «круглих столів», пресконференцій, публікацій у пресі тощо.

Суспільство в цілому, а чиновництво зокрема, мають зрозуміти, що Податковий кодекс України — питання не лише урядової сторони, це справа кожного платника податку, кожного громадянина України. Тож, якщо ми будуємо відкрите громадянське суспільство, то кодекс має задовольняти не лише державу як суспільний інститут, що перерозподіляє створену в суспільстві додану вартість, а й конкретного працівника, який безпосередньо її створює, та роботодавця, який забезпечує належні для цього умови.

Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ,
заслужений економіст України, президент Спілки орендарів та підприємців України.

Всеукраїнський конкурс засобів масової інформації «Рада» (Київ, 2001—2002 рр.)

Регламент

Всеукраїнський конкурс засобів масової інформації «Рада» (далі конкурс) проводиться щорічно серед ЗМІ з метою відзначення кращих робіт, що висвітлюють становлення української державності та суверенітету, формування парламентської структури організації влади як гарантії демократичного розвитку суспільства в Україні та на європейському просторі в цілому.

Мета конкурсу

Відзначити радіотелевізійні та друковані роботи, в яких найглибше розкриваються проблеми становлення і розвитку парламентаризму в Україні. Таким чином встановити досить високу професійну «планку» для творів, присвячених цій тематиці. Залучати якнайширше коло працівників ЗМІ до активної роботи з підвищення творчого, інтелектуального рівня радіотелепередач та публікацій про парламентаризм в Україні.

Засновники конкурсу

Всеукраїнська громадська організація «Українська асоціація парламентських журналістів»;

газета Верховної Ради України «Голос України»;

телекомпанія «Ера»;

телекомпанія «ЮТАР».

Головний розпорядник конкурсу

Всеукраїнська громадська організація «Українська асоціація парламентських журналістів».

Конкурс проводиться щорічно у два тури

I тур — відбірковий, проходить у Києві (листопад 2001-го — січень 2002 р.).

Оргкомітет конкурсу призначає комісію, яка відбирає кращі роботи (газети, телебачення, радіо) для участі у II турі.

II тур — заключний, буде проведено в Києві (грудень 2001-го — лютий 2002 р.).

Роботи, що візьмуть участь у II турі конкурсу, виходитимуть

у телеефірі ТРК «Ера», «Київ», «ЮТАР»;

в ефірі радіостанції «Ера» та «Радіо-РОКС»;

на шпальтах газети ВР України «Голос України».

Номінації конкурсу:

I — «Становлення засад демократії і парламентаризму в Україні» *(демократичні політичні інститути в розбудові нового суспільства; становлення українського парламенту і політичні впливи на формування парламентських груп і фракцій: реалії сьогодення, історичний аспект, прогнози на майбутнє).*

II — «Лідер» *(розповідь про народних депутатів, які зробили вагомий внесок у державотворення України; старійшини українського парламенту; лідери парламентських фракцій і груп; нове покоління народних депутатів України).*

III — «Репортаж з виборчого округу» *(співпраця народних депутатів з органами місцевого самоврядування; допомога на законодавчому рівні територіальним громадам; звітність народних обранців перед виборцями).*

Нагородження переможців

За рішенням журі конкурсу **переможці** у кожній номінації **отримують звання «Лауреат Всеукраїнського конкурсу засобів масової інформації «Рада»** (диплом лауреата, конкурсну медаль та грошові винагороди).

Журі конкурсу:

— затверджується головою оргкомітету;

— складається з представників вітчизняних ЗМІ, громадських організацій, народних депутатів України.

Якщо член журі є автором конкурсної роботи та/або представником організації, яка бере участь у конкурсі, він/вона не бере участі під час обговорення робіт та голосування в номінації, що стосується його роботи.

Оргкомітет і журі конкурсу мають право змінювати перелік номінацій залежно від тематики та кількості поданих робіт.

Рішення журі конкурсу остаточні і оскарженню не підлягають.

До участі у конкурсі запрошуються

журналісти періодичних видань, радіо і телебачення, які спеціалізуються на висвітленні діяльності Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування;

телекомпанії, кіностудії України, творчі групи та окремі особи, що мають сферою творчих інтересів проблеми вітчизняного парламентаризму.

Умови проведення

Всеукраїнський конкурс засобів масової інформації «Рада» проводиться в два тури:

I — відбірковий (листопад 2001 р. — січень 2002 р., м. Київ).

II — фінальний (грудень 2001 р.— лютий 2002 р., м. Київ).

Для участі у відбірковому турі учасник подає заявку на кожну роботу окремо.

Матеріали на конкурс слід подавати:

телепрограми — на касетах **Betacam-SP** або **VHS** з відповідними мікрофонними матеріалами;

радіопрограми — на **аудіокасетах** або **міні-дисках** з відповідними мікрофонними матеріалами;

друковані матеріали — з **примірником друкованого видання.**

У першому, відбірковому, турі беруть участь:

— телепрограми та радіопрограми хронометражем до 30 хвилин;

— друковані видання (до 450 газетних рядків).

Роботи та супровідні матеріали подаються на конкурс **українською мовою.**

Оргкомітет інформує учасників щодо місця, термінів проведення та участі їх у другому турі. (Матеріали, які не пройшли за конкурсом до другого туру, повертаються авторові.)

У конкурсній програмі другого, фінального, туру беруть участь роботи, рекомендовані відбірковою комісією після першого туру.

Починаючи з **1 грудня** роботи, допущені до другого туру, побачать світ в рамках офіційної презентації конкурсної програми:

— в телеефірі **ТРК «Ера», «Київ» та «ЮТАР»;**

— в ефірі радіостанції **«Ера» та «Радіо-РОКС»;**

— друковані матеріали — в газеті Верховної Ради **«Голос України».**

Участь у другому турі конкурсу є згода автора на публічне оповіщення аудіовізуального та друкованого твору.

Кожен учасник одержує каталог робіт, представлених на конкурс, інформаційні матеріали, запрошення на презентації заходів конкурсу.

Урочиста церемонія вручення відзнак учасникам конкурсу відбудеться **наприкінці лютого 2002 року** у приміщенні Верховної Ради України.

Всі витрати з відрядження для участі в церемонії нагородження **учасник здійснює за власний рахунок.** В разі вчасного отримання письмового підтвердження про участь оргкомітет сприяє розміщенню в готелях.

Конкурсні роботи, які брали участь у другому турі, залишаються в розпорядженні оргкомітету. Касети ВТС SP повертаються учасникам конкурсу.

Оргкомітет конкурсу

Голова організаційного комітету

1. Гавриш Степан Богданович — заступник Голови Верховної Ради України

Перший заступник голови організаційного комітету

2. Зінченко Олександр Олексійович — народний депутат України, голова Комітету з питань свободи слова та інформації

Заступники голови організаційного комітету

3. Захарченко Юрій Васильович — генеральний директор ТРК «Ера»

4. Орловський Микола Петрович — президент Української асоціації парламентських журналістів, директор дирекції телерадіопрограм Верховної Ради

5. Правденко Сергій Макарович — народний депутат України, головний редактор газети Верховної Ради «Голос України»

Члени оргкомітету

6. Голубцова Оксана Анатоліївна — виконавчий директор Української асоціації парламентських журналістів

7. Кубишкіна Олена Миколаївна — віце-президент ЗАТ ТК «ЮТАР»

8. Лотошевський Ігор Олександрович — директор радіо «Ера»

9. Олексієнко Тетяна Федорівна — відповідальний секретар дирекції телерадіопрограм Верховної Ради

10. Ткачук Валерій Павлович — директор ТРК «Київ»

Директор конкурсу

11. Богомол Ніна Михайлівна — незалежний експерт з питань засобів масової інформації.

Журі конкурсу

Голова журі

1. Правденко Сергій Макарович — народний депутат України, головний редактор газети Верховної Ради «Голос України»

Заступники голови журі:

2. Міщенко Микола Миколайович — заступник керівника апарату Верховної Ради

3. Новосад Микола Мусійович — керівник Прес-служби Верховної Ради

Члени журі

4. Бельський Микита Євгенович — заступник директора ТРК «Київ»

5. Бережна Наталія Миколаївна — президент «Радіо-РОКС»

6. Дніпренко Наталя Костянтинівна — прес-секретар заступника Голови Верховної Ради України

7. Журавська Лариса Василівна — головний режисер телеканалу «Інтер»

8. Зозуля Наталя Олексіївна — головний режисер телекомпанії «Ера»

9. Крук Юрій Борисович — народний депутат України

10. Макаренко Світлана Павлівна — заступник директора дирекції телерадіопрограм Верховної Ради

11. Павлюк Віктор Никифорович — заступник голови Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення

12. Прокопенко Микола Ілліч — ректор Інституту підвищення кваліфікації працівників радіо і телебачення

13. Степаненко Владислав Петрович — телеоператор НТКУ

14. Хлус Ніна Леонідівна — президент ЗАТ ТК «ЮТАР»

15. Шевченко Віталій Федорович — народний депутат України, секретар Комітету з питань свободи слова та інформації.

Відповідальний секретар журі

16. Збожна Мирослава Олегівна — головний редактор дирекції телерадіопрограм Верховної Ради.

Адреса оргкомітету:
Київ-01021, вул. Липська, 3, корпус 2, кімн. 405. Тел.: 291-89-59, 291-89-56; т./факс 291-89-66.
e-mail: oksangol@rada.gov.ua

Актуально

Життя за честь мундира

Звістка про вбивство в Сумах, під час чергування в місцевій філії «Укрінбанку», 28-річного співробітника відділу державної служби охорони старшого сержанта міліції Андрія Дмитренка облетіла область за лічені години. Впущений в обмінний пункт філії постовим злочинець убиває його пострілами з обріза в голову, потім стріляє в касира (на щастя, промахується). Зробивши свою чорну справу, вбивця вигріб з каси готівку (більше 4 тисяч доларів), забрав у жертви зброю з двома обоймами і зник.

«Почерк» свідчив, що вбивця — холоднокровний і жорстокий нелюд, добре обізнаний з військовою справою. Версія підтвердилася стовідсотково. Через дві доби оперативно-слідча бригада УМВС України в Сумській області встановила особу підозрюваного. Це 37-річний Сергій Христенко, колишній офіцер-афганець. Після звільнення в запас працював у виправних установах Сумщини, потім в управлінні держохорони в банківській сфері і, нарешті, інспектором ДПС ДАІ, звідки звільнився вісім місяців тому. Тепер зрозуміло, чому охоронець впустив відвідувача та ще й повернувся до нього спиною: вони були знайомі по службі. Нелюд ще гуляє на волі, та товариші А. Дмитренка заприсяглися дістати злочинця хоч із-під землі.

Є й інший бік справи. Вже наступного дня у високих сумських кабінетах почалися «розборки» і пошуки винуватців трагедії. Тон задав начальник центру банківської безпеки Головного управління ДСО при МВС України Олег Бебнєв. Він поспішив повідомити, що причина трагедії — недостатня технічна захищеність філії «Укрінбанку» (нема кабін з куленепробивним склом і шлюзових систем, порушено інструкції про пропускний режим і т. п.). Словом, усю відповідальність несуть «банкіри-кровопивці», які платять охороні копійки, їх самих мають за ніщо і дбають лише про власні прибутки.

— Про ці інсинуації мені вже відомо, — сказав директор сумської філії АТ «Укрінбанк» (до речі, колишній офіцер-правоохоронник) Віктор Іщуткін. — Але замість виправдовуватися наведу лише цифри і факти.

Робота охоронця — постійний ризик. Тому за кожного з них (згідно з розрахунками їхніх начальників, наш банк охороняє 5,66 (!) міліціонера) ми перераховуємо відділу державної служби охорони майже 1000 гривень щомісяця. Зарплата охоронця 360 гривень. На чиє утримання іде решта, неважко здогадатися. Білими нитками шито звинувачення про порушення нами режимної інструкції. Контроль за пропускним режимом і відповідальність за його порушення несуть і здійснюють керівники міського відділу державної служби охорони. Так записано і в угоді.

Тепер щодо низької технічної захищеності. Пропозиція про облаштування банку кабінами з куленепробивним склом і шлюзовими системами надійшла нам від ДСО 9 липня ц. р., тоді як наказ за № 963 про необхідність обладнання постів цими технічними засобами видано МВС України ще в грудні 1999 року. Чому обласна державна служба охорони два роки і сім місяців зволікала з його виконанням?!

Не погодитися з Віктором Іщуткіним важко. Коли б у головному управлінні ДСО при МВС України всі по-справжньому дбали про честь мундира і постійно переймалися турботами про життя підлеглих, тоді, можливо, і Андрій Дмитренко, і десятки його товаришів були б краще захищені від бандитських куль.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

ОДЕЩИНА: хвилями Чорного моря й Дунаю омита...

Актуально

Як урезонити «біологічного терориста»?

За оцінками ФАО — продовольчої і сільськогосподарської організації ООН — різноманітні гребневики (морські безхребетні), що «емігрували» з інших водоймищ до Чорного моря внаслідок, здебільшого, викидання тут баластних вод суднами, щороку завдають збитків прилеглим країнам на 700 мільйонів доларів США.

А як боротися з цими «біологічними терористами»? Відповіді на це запитання шукали учасники Першої міжнародної конференції країн Чорноморського басейну під назвою «Гло-Баласт», що відбулася в Одесі під егідою Міжнародної морської організації (ІМО). Саме Одесу визначено як один із шести своєрідних випробувальних полігонів, вибраних у різних точках світового океану, для реалізації міжнародного проекту «Гло-Баласт», покликаного налагодити дієвий контроль за переміщенням суднових баластних вод і не допустити перевезення разом з ними небезпечних для інших регіонів морських живих організмів. Потрібні нова, обов'язкова для всіх міжнародна конвенція щодо баластних вод, а також комплекс заходів усередині кожної з морських держав, у тім числі відповідні законодавчі акти — такі висновки зроблено на конференції.

Генеральний секретар ІМО Уїльям О'Ніл високо оцінив діяльність науковців та практиків українського Причорномор'я у розв'язанні важливої глобальної проблеми.

Діловий калейдоскоп

Соціальні аспекти «Южного»

У чотири рази зросла за останні чотири роки зарплата докерів торгового морського порту «Южний» під Одесою: нині кожен з них в середньому одержує щомісяця понад 2100 гривень. Утричі збільшилася середня зарплата працівників порту загалом. До того ж, одержують вони її без найменших затримок. Гарантовано оплачує підприємство й цілу низку послуг: харчування, медичне обслуговування, зокрема придбання медикаментів, надає допомогу на житлово-комунальні потреби (68 гривень кожному працівникові щомісяця), у разі народження дитини, звільнення на пенсію тощо. Порт продовжує спорудження житла — до кінця нинішнього року новосілля справлять 85 сімей. Дедалі зростає кількість працівників, що одержують пільгові путівки до санаторіїв та власного профілакторію, а також дітей, які відпочивають в оздоровчих комплексах та відвідують відомчі дитсадки. Все оте стало можливо завдяки неухильному нарощуванню потужностей порту, зростанню вантажообороту і як наслідок — збільшенню прибутків.

Моряк опановує Інтернет

Власний спеціалізований провайдерський центр створили фахівці судноплавної компанії «Укрферрі». Він дасть змогу українським морякам, що перебувають у плаванні, по-перше, підтримувати зв'язок з рідними й близькими за допомогою мереж Інтернету, по-друге, створити свій особистий веб-сайт і розмістити на ньому будь-яку інформацію, зокрема й про себе. Останнє допоможе уникати послуг круюїнгових компаній, що обходяться недешево, й вести переговори з приводу роботи на суднах іноземних власників напряму, без посередників.

Коли ріка перерізана навпіл

Проблема — на інформаційному контролі «Голосу України»

— Якщо до кінця року наскрізне судноплавство Дунаєм не відновиться, — нарікає президент Українського Дунайського пароплавства Петро Суворов, — збитки нашої компанії сягнуть 200—250 мільйонів доларів...

Проте вже тепер у компанії збитків — більш як половина цієї суми. І це лише внаслідок руйнації трьох мостів через Дунай в районі міста Нові Сад під час воєнних дій НАТО проти Югославії позаторік. А були ж іще санкції ООН проти СРЮ на початку 90-х років, що завдали збитків УДП на 440 мільйонів доларів. Більша частина цих збитків пов'язана із втратою експортно-імпортних, транзитних вантажо- і пасажиропотоків на традиційних ринках. Є, однак, і суто прямі витрати, обумовлені балканським конфліктом, в тому числі через обстріл 18 суден УДП (згадаймо хоча б буксир «Б. Макаров», на якому внаслідок обстрілу під час воєнних дій біля міста Вуковар два члени екіпажу загинули, ще двох було поранено, а саме судно довелося відбудовувати).

ВАТ «Українське Дунайське пароплавство» неодноразово порушувало питання перед Кабміном, МЗС, Мінтрансом, а також міжнародними організаціями про компенсацію вищезазначених збитків. На різних форумах про економічну підтримку країн, що постраждали від «балканської кризи», мовиться начебто немало. Зокрема, на 55-й сесії Генеральної асамблеї ООН було ухвалено, за ініціативи України, резолюцію «Економічна допомога східноєвропейським державам, які постраждали внаслідок подій на Балканах», де міститься заклик до міжнародних організацій і окремих країн-донорів надавати таку підтримку потерпілим. На 56-й сесії ГА ООН (листопад-грудень поточного року) передбачається розглянути доповідь щодо імплементації згаданої резолюції. Та чи є результат? Стосовно УДП, то йому до цього часу реальної фінансової допомоги так і не надано. І воно продовжує свою діяльність, на жаль, в екстремальних, можна твердити, умовах.

Міркуйте самі. Прольоти трьох зруйнованих мостів у районі Нові Сада залишилися лежати своїми береговими кінцями на опорах, утворюючи на фарватері ріки вузький і доволі небезпечний прохід. Проте моряки УДП, шукаючи виходу зі скрутної ситуації, насмілилися проводити над уламками мостів не тільки каравани барж, а й круїзні теплоходи. Перепоною, однак, став наведений тут югославами понтонний міст. Тільки за 15 його розведень за 8 місяців нинішнього року УДП змушене було сплатити 746 тисяч доларів США. Пропуск судна типу «Волга» обходиться майже в чотири тисячі доларів, караванів із секціями — ще дорожче. Пробні рейси на Австрію караванів барж з контейнерами й окатишами засвідчили збитковість таких перевезень. Понтонний міст донедавна розводили лише один раз на два тижні, що створювало чималі труднощі зі своєчасною доставкою вантажів. Після тривалих переговорів вдалося цей термін зменшити до одного тижня, дещо знижено й оплату за проходження суден. І все-таки кардинально це не поліпшує ситуацію, адже наскрізного судноплавства Дунаєм немає.

А що є? Для УДП — судноплавство переривчасте: частина флоту працює на ділянці Нижнього й Середнього Дунаю, до Нові Сада, а ще частина — вище від цього міста. В обох випадках, зрозуміло, можливості аж ніяк не ті, що були до обмежень. У верхній частині Дунаю, скажімо, флот працює в режимі так званого «третього прапора» і дає тільки 25 відсотків від колишніх доходів. Схожа ситуація і нижче від Нові Сада. Тому УДП, як найбільша судноплавна компанія на Дунаї (25 відсотків тоннажу флоту цієї ріки), рішуче виступає за те, аби прискорити тут процес відновлення наскрізного судноплавства. Україна вже давно зробила свій грошовий внесок у розчистку фарватеру ріки. А компанія, незважаючи на фінансову скруту, готова зробити свій — внести 325 тисяч доларів та надати спеціальні судна й механізми для розчистки ріки від уламків. Проте країни ЄС на цю ініціативу українського пароплавства чомусь не відгукуються.

Чомусь? В УДП вважають, що ведуться закулісні ігри, в кінці яких кожен сподівається «урвати свій шмат». Придунайські країни розраховують, очевидно, одержати підряд на розчистку фарватеру самі, без участі України. Югославія не проти розпорядитися грошовою компенсацією за вчинені руйнування теж сама, без чиєїсь участі. Та й роботи вона хоче розпочати не з розчистки фарватеру ріки, а зі спорудження нових мостів вище за течією, сподіваючись брати плату не тільки за проходження суден через понтонний міст, а й під новоспоруджуваними.

Змінити ситуацію можуть, гадаю, тільки міжнародні організації, примусивши «хитрунів» зважати на інтереси й нижньодунайських країн. А значить, і нашому урядові, й міністерствам та відомствам слід активніше й настирливіше стукати в їхні двері.

— Украй необхідно скликати дипломатичну конференцію щодо Дунаю, — переконаний президент ВАТ «УДП» Петро Суворов. — Адже Белградська конвенція — єдиний і головний документ, що визначає порядок вільного судноплавства на Дунаї, — прийнята понад півстоліття тому й досі не переглядалася. Отже, міжнародної законодавчої бази щодо Дунаю практично немає. Тому й зволікають з відновленням вільного наскрізного судноплавства цією рікою. За розрахунками і заявами органів, які цією проблемою займаються, таке можливо лише у кінці 2002 року. І це попри те, що ще рік тому створено міжнародний фонд у Відні, куди зацікавлені сторони вже перерахували понад 8 мільйонів доларів. Та ці кошти лежать мертвим вантажем. Жодних робіт щодо розчистки фарватеру не ведеться. Зрушити справу з місця могла б, повторюся, дипломатична конференція придунайських країн — ми вже оприлюднили пропозицію щодо її скликання, вона знайшла широку підтримку. Відповідні державні структури України мали б докласти активних зусиль, аби прискорити скликання такої міжнародної зустрічі. Бо дискримінація нашого флоту, збитки, яких зазнаємо, набули надто загрозливого характеру.

— Разом з тим, — вважає голова Комітету Верховної Ради з питань будівництва, транспорту і зв'язку Юрій Крук, який багато часу і сил віддає розв'язанню проблем «Дунайського вузла», — варто звернутися до міжнародних фінансових структур з проханням про надання допомоги пароплавству й виділення кредитів на будівництво для нього суден, вважаючи це компенсацією завданих УДП збитків. Комітет запропонував також підготувати проект закону «Про звільнення підприємств, що зазнали збитків від ембарго проти СРЮ, до кінця 2002 року від сплати податку на додану вартість». Це, переконаний, не тільки сприятиме поліпшенню діяльності вітчизняного морегосподарського комплексу на Дунаї, а й зміцнить тут економічні та політичні позиції нашої держави.

Ізмаїл.

Судноремонтний приймає поповнення

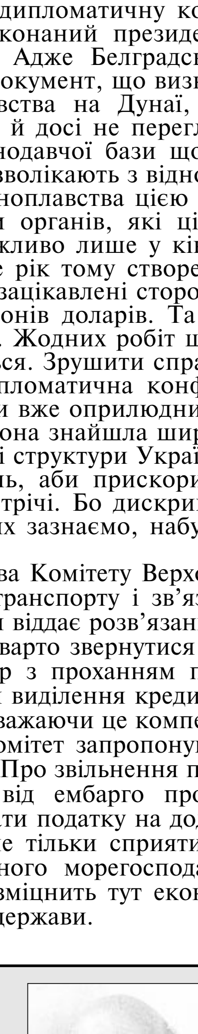
Перший своєрідний десант молодих фахівців — більш як сотня випускників профтехучилищ та чотири десятки вчорашніх студентів вузів — висадився нинішнього року на судноремонтному заводі «Україна», що в Одесі. Це стало визначним моментом в історії підприємства, яке донедавна, скорочуючи виробництво, зменшувало й кількість працюючих. Та новий директор заводу Віталій Белінський разом зі своєю командою зумів переломити тривожну ситуацію й у виробництві, й у його кадровому забезпеченні. Тепер тут щомісяця приймають на роботу по 30—40 осіб. Перевагу віддають молодим ініціативним фахівцям, що прагнуть професійного росту й ділової кар'єри. Цими днями на заводі, передусім для тієї-таки молоді, розпочали роботу курси англійської мови — бажаючих було більш ніж достатньо. Це й зрозуміло: опанування іноземної мови не тільки розширює ділові горизонти, а й дає істотний матеріальний виграш — знавцям іноземних мов доплачують 50 відсотків до їхньої зарплати.

На знімку: *сухий док СРЗ «Україна».*

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Сторінку підготував власний кореспондент «Голосу України» в Одеській області заслужений журналіст України Георгій ВОРОТНЮК. Телефон в Одесі (0482) 22-47-69.

Слід активніше й настирливіше стукати в двері

Розширення ЄС: нам ні холодно, ні гаряче?

Нинішній рівень двосторонніх відносин і економічного розвитку України не дає підстав говорити ні про швидкий вступ нашої держави до Європейського союзу, ані про її ізоляцію внаслідок розширення останнього. Таку думку висловив президент Українського центру економічних і політичних досліджень (УЦЕПД) ім. О. Разумкова Анатолій Гриценко під час учорашньої конференції «Розширення Європейського союзу: наслідки для України».

Основою для дискусії на конференції стала відповідна аналітична доповідь УЦЕПД. Представляючи документ, Анатолій Гриценко наголосив, що немає підстав побоюватися згортання співробітництва між нашою державою та новими, в недалекому майбутньому, членами ЄС: як показує досвід, набуття членства в союзі не обмежує контакти його новобранців із третіми країнами. Водночас Анатолій Гриценко висловив переконання, що посилюватиметься політичний тиск ЄС на Україну, особливо у зв'язку з наступними парламентськими виборами. Адже Брюссель зацікавлений мати на своїх східних кордонах (це, в перспективі, 1500-кілометрова лінія) стабільну, прогнозовану державу з нормальною зовнішньою політикою. А забезпечити таку, вважає пан Гриценко, зможе лише професійний парламент: потрібно законодавство, що гармонізуватиме з європейським і зближатиме Україну та ЄС.

Держсекретар МЗС з питань євроінтеграції Олександр Чалий нагадав: до 2007 року Україна планує створити такі умови, що дали б змогу ставити питання про набуття нею статусу асоційованого члена ЄС. Проте, наголосив він, поки що українське суспільство ще не усвідомлює, що ж належить зробити для інтеграції країни в ЄС. Олександр Чалий закликав до широкої публічної дискусії з цього питання, а першочерговим завданням України на шляху до ЄС назвав вступ до Світової організації торгівлі. «Без вступу до СОТ питання євроінтеграції провисає повністю», — заявив держсекретар МЗС.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Ковток світського життя з присмаком тривоги

Цей молодий чоловік голиться вперше за 5 останніх років. Давно забуті відчуття...

Віднині в Кабулі дозволено дивитися телевізор, слухати музику і навіть фотографуватися. Позбувшися фанатично-аскетичного режиму, місто відчуло забутий смак світського життя. Знову відчинено перукарні, де відразу виникли черги. З приймачів залунала музика... Особливою прикметою мирного часу стала поява на вулицях великої кількості представниць прекрасної статі. Звільнившися з домашнього ув'язнення, дехто з них навіть зняв чадру.

Як повідомляє ІТАР-ТАКС, ще у вівторок у Кабулі знову запрацювала радіостанція. Символічно, що новину про вступ до столиці сил Північного альянсу слухачам повідомив жіночий голос. Диктор Джаміля Моджахед, як і тисячі інших афганських жінок, тепер знову зможе працювати.

... Повітря Афганістану п'янить обіцянкою миру і гірчить тривогою за майбутнє. Поки таліби, практично не чинячи опору, відступають на південь, політики все ще вирішують, як сформувати дієздатний і популярний у народі уряд. Учасники антитерористичної коаліції на чолі зі Сполученими Штатами закликають запросити до нього на «ключову» посаду колишнього короля Афганістану Захір Шаха. У знову проголошеного президентом країни Бурхануддіна Раббані щодо цього є власна думка. Він заявив: екс-король, який десятиріччями жив у вигнанні, повернеться на батьківщину тільки як пересічний громадянин.

Попередній досвід перебування при владі лідерів Північного альянсу в експертів викликає деякі побоювання. Альянс, до якого входять переважно таджики й узбеки, навряд чи матиме велику популярність у пуштунських племен, що становлять майже 60 відсотків населення країни. Отут саме і став би в пригоді авторитет пуштуна Захір Шаха... Не менші сумніви викликає і перспектива створення багатонаціонального коаліційного уряду — клубка неузгоджень і суперечностей.

Рада Безпеки ООН у своїй резолюції виступила за формування уряду на широкій коаліційній основі, для чого невдовзі планово скликати раду афганських угруповань. Тим часом посланник США в Афганістані провів у Пакистані переговори щодо формування перехідного уряду з участю екс-короля Захір Шаха, з яким напередодні він зустрівся в Римі.

Про майбутнє Афганістану та афганського уряду, можливо, розмірковуватимуть і в Катарі, на 56-й сесії Організації ісламської конференції (ОІК). Як повідомляє агентство Рейтер, ОІК запропонувала провести наступного тижня в Досі багатосторонні переговори з участю представників Північного альянсу, політичних об'єднань афганської еміграції, а також представників мусульманських країн, США і Росії.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Ударити по тероризму «планом спільних дій»

У США завершується російсько-американський саміт. Президенти Росії і Сполучених Штатів Володимир Путін та Джордж Буш прийняли ще один документ на додаток до підписаних раніше шести заяв. Як повідомляють інформагентства, документ під назвою «План спільних дій» спрямований на спільну боротьбу країн із глобальними викликами безпеки. Він зачіпає й питання політичної, військово-політичної та економічної взаємодії, а також конкретні аспекти двосторонніх стосунків.

Друга, як кажуть, неофіційна, частина саміту відбувається зараз на ранчо Буша поблизу Кроуфорда в Техасі. Президент США особисто катає колегу на авто і показує околиці. За щедрими техаськими застіллями президенти не говорять про політику. Однак саме тут намічено обговорення глави держав гострого питання про систему протиракетної оборони, яке так активно лобіює США і так боляче сприймає Росія.

Батьки і діти

Констебля Вільяма Барлоу з Оттави непокоїть, що під час чергової зустрічі «великої двадцятки» і можливих демонстрацій антиглобалістів йому доведеться заарештувати власну... матір.

Мати Вільяма Барлоу є головою Ради канадців — одної з численних організацій, що об'єднують супротивників глобалізації. Її синові доведеться стежити за порядком під час демонстрацій антиглобалістів.

Рекордний заїзд

Іспанець Аітор Сарасуа встановив новий рекорд швидкості у підйомі на Ейфелеву вежу. На двоколісному велосипеді він здолав 671 сходинку за 13 хвилин і 58 секунд. Попереднє найвище досягнення в цьому виді велоспорту належало французові, який 1998 року здолав ті самі сходи за 36 хвилин і 26 секунд.

Як зазначає агенція ЕФЕ, 24-річний іспанець, на відміну від своїх попередників, жодного разу не торкнувся ногою підлоги. Нині А. Сарасуа міркує про підйом на якусь ще вищу споруду.

Таємниці «чорних скриньок» А-300

Представники Національного бюро з безпеки на транспорті США повідомляють, що літак, який зазнав катастрофи в Нью-Йорку, потрапив у так званий супутній слід. Це зона повітряних мас, яка виникає після зльоту другого літака. А-300 злетів через півтори хвилини після того, як від землі відірвався «Боїнг-747» японських авіаліній.

Глава держкомісії з розслідування загибелі аеробуса А-300 Джордж Блейк заявив, що вважає цю версію правдоподібною. Американські експерти навіть пригадали, що саме потрапляння в турбулентний слід стало причиною катастрофи американського літака під Піттсбургом 1994 року. Під час зльоту він потрапив у «спутній слід» іншого авіалайнера і буквально розпався у повітрі на частини.

До версії про турбулентність слідчі говорили про несправність двигуна, який вибухнув, про птахів...

Однак, як поінформували журналістів учора, обидва двигуни літака продовжували працювати в нормальному режимі після того, як екіпаж звернув увагу на деякі проблеми в польоті. До речі, кілька днів тому слідчі стверджували: зв'язок літака з диспетчерами був нормальний і жодних «скарг» від екіпажу вони не отримували. Згідно з новими даними, пілот А-300 через кілька хвилин після зльоту сповістив про наявність проблем. Яких? Поки що — загадка.

«Турбулентну» версію побудовано на свідченнях очевидців про трясіння фюзеляжу літака безпосередньо перед падінням. Цей факт доводить і специфічний шум, записаний на плівку бортових самописів — «чорних скриньок». Попередній аналіз записів переговорів екіпажу засвідчив: під час польоту в кабіні літака виникли сторонні шуми. Причина виникнення «стуку обшивки літака» поки що невідома. Нагадаю: за попередньою версією, описане свідками трясіння літака і шум у кабіні пояснювалися вибухом всередині А-300, спричиненим або технічними несправностями, або терактом...

Опитані «ГУ» українські експерти не побажали дати свою оцінку причин катастрофи, посилаючися на брак фактів. Однак їхню спільну думку щодо «турбулентної» версії можна назвати скептичною. Лише один із київських льотчиків-випробувачів зазначив, що «спутній слід» — жахлива штука».

Яна СТАДІЛЬНА.

Хроніка. Факти. Події

■ Київ

Новий транш

Міжнародний валютний фонд може надати Україні в першій декаді січня 2002 року черговий транш кредиту розширеного фінансування у 370 млн. доларів. Про це заявив директор 2-го Європейського департаменту МВФ Юліан Беренгаут, підбиваючи підсумки роботи очолюваної ним місії банку в Україні з 31 жовтня по 14 листопада.

■ Маніла

Звільнення заручників

Філіпінські війська звільнили трьох заручників, яких утримували бойовики угруповання "Абу Сайяф" на острові Басілан. Звільнені заручники - філіпінці. Деталі операції не повідомляються. Але в руках "Абу Сайяф" ще залишається семеро заручників, серед яких двоє іноземців - американці Мартін та Грейс Бернхем.

■ Кіото

Відкрито вітрову станцію

У японському місті Іне на півночі центральної префектури Кіото відбулася церемонія урочистого відкриття великої електростанції, яка працює на силі вітру. Вона розташована поблизу узбережжя Японського моря. Таким чином японська влада здійснює план заходів щодо захисту навколишнього середовища.

■ Женева

Червоний Хрест міняє символіку

Міжнародний комітет Червоного Хреста повідомив, що має намір змінити свою емблему і не використовувати в ній хрест і півмісяць. Керівництво комітету вважає, що символіка міжнародної організації має влаштовувати й ті нації, для яких наявність в емблемі хреста чи півмісяця неприйнятна.

■ Париж

Жоспен свідчитиме

Прем'єр-міністр Франції Леонель Жоспен погодився дати свідчення у судовому розслідуванні у справі про нелегальне фінансування правлячої Соціалістичної партії як свідок. Згідно з французькими законами, для цього треба дістати згоду уряду. Уряд прем'єр-міністрові дозвіл на свідчення дав негайно.

■ Берлін

Біля Рейхстагу знайдено авіабомбу

У центрі Берліна, біля будинку Рейхстагу, виявлено авіабомбу часів другої світової війни. Стан бомби не дозволяє вивезти її для підривання у безпечне місце. Тому ухвалено рішення підірвати її на місці. Прилеглу до Рейхстагу територію оточено.

■ Белград

Відставка міністра

Міністр внутрішніх справ Сербії Душан Михайлович заявив про свій намір подати у відставку. Це рішення продиктовано його незгодою з позицією влади стосовно співробітництва з Міжнародним трибуналом ООН щодо колишньої Югославії.

■ Венеція

Почалася повінь

На Венецію обрушилися сильні дощі, які спричинили повінь. Рівень води у Венеціанській лагуні перевищив 115 сантиметрів. Затоплено багато пішохідних вулиць і площ міста.

На знімку: *японські туристи у Венеції на дерев'яних пішохідних доріжках затопленої площі Сан-Марко фотографують історичні пам'ятки міста.*

За повідомленнями кореспондентів "ГУ" та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

«Без вступу до СОТ питання євроінтеграції провисає повністю»

Пити їх треба, доки живі

Вітчизняний стиль

(Початок на 1-й стор.).

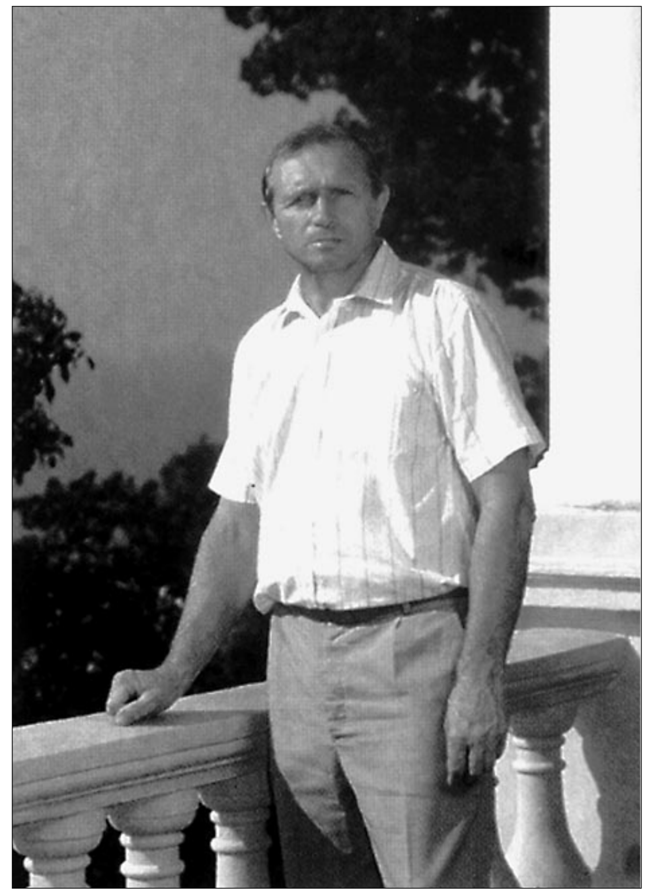
50 тисяч доларів — за пляшку масандрівського «Хереса де ла Фронтера»

Тут, серед античних амфор, середньовічних піфосів для вина, фресок на теми древнього виноробства, стелажів з документами про плекання лози на півострові, історія якого налічує більше двох з половиною тисяч років, **генеральний директор об'єднання Микола Бойко (на фото)**, не тамуючи гордощів, показав гостям новий каталог «Сотбіс». А в ньому — лоти виставлених на продаж елітних кримських вин, і зауважив: «Це подія для всієї України, бо ніхто за всю історію колишнього Союзу, крім «Масандри», там участі не брав».

Справді, подія небуденна, бо вже потрапити на цей аукціон, заснований ще в 1744 році, — ознака обраності, найвищої престижності, краща рекомендація і оцінка скарбів, якими володієш і можеш продати. Що вже й казати про три участі поспіль, які оцінюють навіть у тісному колі наймаститіших виробників вин світу як явище справді неординарне. На торгах у Лондоні 17 жовтня вина «Масандри» великої реклами вже не потребували. Крім вишуканого дорогоцінного «Хереса де ла Фронтера», створеного в 1775 році, пляшку якого невідомий придбав за нечувану досі ціну — 50 тисяч доларів, «Масандра» продала ще понад 200 пляшок колекційних вин, кожну з яких оцінювали на рівні з творами мистецтва. І це, кажуть знавці, справедливо, бо такі вишукані вина здавна вважають дорогоцінними витворами, шедеврами людської культури. Всього на торги було виставлено тисячу пляшок масандрівських вин, які продавали ті, хто купив їх раніше, врахувавши, що ціна на вино такого гатунку щороку зростає, як і престиж кримської фірми. Приміром, підприємливі японці, придбавши на першому для «Масандри» англійському аукціоні кожну з двох пляшок портвейну «Лівадія» за шість тисяч доларів, уже через три роки продали їх у себе вдома на двадцять дві тисячі доларів дорожче.

— Уже й до «Масандри» дісталися, щоб спустошити національний скарб, торгують нашою гордістю, продають народне добро, — зауважить якийсь сердитий читач. І ніби у відповідь йому, чую від Миколи Костянтиновича:

— Хай не турбуються ревнителі недоторканості унікальної масандрівської колекції, їй нічого не загрожує, бо її ми не продаємо, а навпаки — бережемо як зіницю ока. Річ у тім, що вина, як і все живе, старіють. Пити їх треба, доки живі. Тому необхідно вчасно віддати їх справжнім поціновувачам, котрі знають істинну ціну цим витворам мистецтва виноробів і здатні пристойно платити за старезні пляшки з добрим старим, витриманим вином. Продати вина найвищого гатунку в пору найпишнішого розквіту букета напою — обов'язок виноробів, котрі мріють, щоб їхнім мистецтвом вчасно насолодилися саме поціновувачі. У розгалуджених численних стародавніх винних підвалів, у товщі скель, з сигналізацією і охороною зберігають майже мільйон пляшок та ще й силу-силенну велетенських бочок вин різних сортів і років. За ними можна вивчати всесвітню історію виноробства. Невичерпність колосальної масандрівської колекції ще й від того, що її регулярно поповнюють найкращими кримськими напоями — найдалішими витворами виноробів. Тож вистачить і на безліч наступних аукціонів на сотні років уперед, і для вдячних продовжувачів традицій вітчизняного мистецтва виготовлення вин, і нащадкам—поціновувачам дорогоцінних напоїв. Тим паче, що в енотеці «Масандри» суворо дотримуються статусу кожного з трьох відділів: недоторканість — музейного, втаємниченість — учбово-наукового і контрольованість — відділу бізнесу, який становить майже 99 відсотків усієї унікальної колекції. Її вважають однією з найкоштовніших і значніших у світі. А висока оцінка наших вин на «Сотбіс» — це можливість вийти на світовий ринок вина, де нині накопичився його дворічний запас і надто тісно, бо все давно поділено-переділено і правила гри визначено надовго вперед.

Уперше за 30 років не картають за «Сотбіс»

Престиж ялтинських виноробів такий, що дає змогу вже не ганятися за будь-якою закордонною виставкою-продажем, а самим обирати найпрестижніші з них. У центрі Берліна в елітному магазині «КДВ» відкрили свій відділ. У Нью-Йорку на всесвітній дегустації вин, що відбувається раз у два роки, перемогли понад 250 фірм з усталеною репутацією кращих у світі. З усіх країн СНД тут були представлені лише наші земляки, які повернулися з великою золотою медаллю за «Мускат білий десертний» 1983 року. Найвищих оцінок заслужив і «Білий мускат» 1995 року на цьогорічному всесвітньому фестивалі їжі й вина в Сінгапурі.

— Якщо це потрібно для інтересів України, ми не рахуємося ні з чим, — каже Микола Бойко, — адже участь у таких престижних «тусовках» — справа недешева. Та останніми роками посміливішали і більше дізналися про цей жорсткий ринок, на якому є й нечесні партнери. Досвід дає можливість таких обминати, зокрема, фірми, які нагороджують крикливими призами учасників непевних конкурсів за гроші. Втім, ці призи рейтингу в світі не додають. А от «Сотбіс» дає змогу зробити справжній ривок у розвитку експортних можливостей майстрів «Масандри», яка вже сьогодні домоглася того, що 49 відсотків її продукції йде на експорт у різні кінці світу.

— Для держави експорт — показник дуже серйозний. Світ дивиться, що пропонує конкретна країна, наскільки її вивезені на продаж товари превалюють над імпортом. Це свідчення зрілості країни, — зазначає Микола Костянтинович. — Та й валюта потрібна нам тепер, як ніколи. Нарешті рідна держава створила всі умови для вдумливого, чітко прорахованого експорту наших винних шедеврів. Якщо позаторік наші вина принесли прибутку мільйон доларів, торік — три, то нині буде ще більше. Перепусткою на світовий ринок служить визнана якість наших напоїв. Міжнародне визнання кримських виноробів це, крім усього, ще й надходження до бюджету півострова і України, врешті, зарплати і пенсії, субсидії зубожілим. Виноробство, поруч із туризмом знову стає основним джерелом прибутків Криму.

Уперше за понад тридцять років роботи генерального директора «Масандри» не картають за «Сотбіс». У 1990 році, після першої участі в найпрестижнішому аукціоні світу, від звинувачень у тому, що продає з молотка всенародне надбання, не захистили навіть центр діагностики СНІДу, переданий у дар ялтинській станції переливання крові, та медичне устаткування для лікування працівників їхнього унікального виноробного об'єднання, придбані на гроші від продажу колекційних вин. До того ж найбільше діставалося Миколі Бойку від тих, хто п'ять років тому під час «антиалкогольної кампанії» до хрусту в суглобах викручував йому руки за те, що не вирубав жодної лози з дорогоцінних унікальних масандрівських виноградних плантацій, які Микола Костянтинович захищав, як рідних дітей, доводячи, що ці грона, виплекані поколіннями виноградарів, і є часткою нашої культури, справжнім національним скарбом, зневажити який він не дасть нікому, незалежно від висоти крісел. Гірку чашу за «його «Сотбіс» і «дивну поведінку» під час масового викорчовування кримської виноградної лози випив сповна. Витримав незліченну кількість упереджених комісій, перевірок, доган, гнівних інсинуацій у пресі, знаходячи душевні сили для головного — створення дорогоцінних вин, збереження колективу фахівців найвищої проби та цільності всіх підрозділів велетенського об'єднання виноградарів і виноробів. А ця непроста справа вимагає колосальних фізичних і духовних сил.

— Ми приречені щодня доводити свою необхідність, елітність, обраність у давній господарській галузі, яка супроводжує людство справіку, не словами, а конкретними ділами, — каже про давно передумане Микола Костянтинович. — Ще в Гомера є рядки, де згадується витримане вино, яке було нагородою Одіссею після його подорожей. А оскільки це було ще до нашої ери, то вважайте, що колекційному виноробству не менше чотирьох тисяч років, і ми обов'язково повинні бути кращими за всіх наших попередників цього давнього мистецтва. Незважаючи на роки втрат, неврожаїв, треба бути постійно вищими за інших, завжди присутніми на гостро конкурентному ринку, повсякчас нагадувати про себе новими марками вибагливих, витончених вин, елегантними пляшками. Адже вишуканий зміст має бути в гармонії з гідною формою. Тож почали випускати нові партії колекційних вин у кришталевих пляшках, в елегантній упаковці. Елітний рівень має бути й відповідно оформлено. За кілька років невтомної роботи за зразком 1880 року вдалося відтворити втрачену рецептуру чудового вина патріарха кримського виноробства Лева Голіцина «Сьоме небо», відновили стародавній «Чорний мускат», нині запустили елітну марку «Токай масандра». Подбали й про нові партії колекційних пляшок. Сувенірність, елітність вин диктує й відповідну ціну, але ці напої стабільні в торговельній мережі. Пляшка колекційного вина так само чудовий подарунок, як і витвори мистецтва. Недарма ж на аукціоні «Сотбіс» наші вина продають поруч із рідкісними картинами, зброєю, манускриптами, скульптурами, меблями, іконами.

І почали садити виноградники

Для цього трудівники «Масандри» і працюють по 16—18 годин на добу, коли треба встигнути зробити вчасно всі агротехнічні заходи: обрізку, підв'язування лози, захисні операції, ремонт шпалер... Нарешті невтомно почали садити нові виноградники. Останнім часом вдається оновити за весну і осінь не менше 100 гектарів на рік. Виноград — така чутлива до людської уваги культура, що з віддачею не забариться. Та й люди повеселішали, бо відчувають, що після років тяжких випробувань почався переломний період, коли створено хороший потенціал у кожному з дев'яти радгоспів об'єднання «Масандра». Вдалося відірватися від буденних клопотів про те, як дістати солярки чи добрив, як розрахуватися з трудівниками за їх часом справді героїчну роботу виноградарів і виноробів, і спокійно вглядітися в перспективу.

— Хоча безхмарного горизонту поки що не бачимо. Сьогодні головний наш ворог і конкурент на півострові, та й на материковій Україні — фальсифікат, — каже Микола Бойко. — Боляче від того, що гідність унікального вина і його творців принижують люди, які руйнують не лише економіку держави, а й здоров'я нації. З представниками їх «споріднених професій» — фальшивомонетниками хоч боряться, а ось з власниками конвеєрів підробних сурогатів, які мають фантастичні тіньові прибутки на паплюженні цілої галузі економіки — аж ніяк. Навпаки — щороку ці метастази на доброму імені вітчизняних виноробів і вина стають дедалі загрозливішими. Остання статистика свідчить, що на кожну пляшку істинного масандрівського вина припадає вже п'ять підробок. Що далі? Та особливої стурбованості цією проблемою в нашій державі щось не відчутно й досі. А це — проблема не лише іміджу «Масандри» та інших майстрів виготовлення натурального вина, а й усієї України, яка чомусь досі зволікає навіть з прийняттям закону про вино. Сумлінні винороби вимушені знемагати від хитросплетінь законодавчих перепон не менше, ніж від щільного плетива фальсифікаторів, що паразитують на їхньому таланті й справі життя і тим часом «кують» шалені злодійські гроші.

— Щось не дуже радісною вийшло закінчення розповіді про нинішнє свято вина і виноробів, — зауважує генеральний директор «Масандри». Та повеселішають майстри виноградної лози лише тоді, коли наша держава почне нарешті наводити порядок в галузі, здатній зробити її багатшою в найкоротший час. Тоді, напевно, побільшає і поціновувачів, здатних бодай у найурочистіші миті свого життя дозволити собі відчути смак коштовних вин, виплеканих визнаними у світі майстрами «Масандри».

Віктор ХОМЕНКО.

Ялта.

Фото автора.

Потрапити на аукціон, заснований в 1744 році, — ознака обраності

На черзі — шахтарі. Решту просили не турбуватися...

Пенсійна реформа

Уперше в історії незалежної України пенсія шахтарів сягне прожиткового мінімуму — 342 грн. А пенсія народного депутата поки що лишається без змін — 1104 грн.

... Для бабусь із нашого будинку сьоме число кожного місяця — дата особлива. День отримання пенсії. Причепурені, усміхнені, вони з раннього ранку урочисто вмощуються на лавках біля своїх під'їздів і терпляче чекають, коли на горизонті з'явиться той, кого вони вмить впізнають серед найвелелюднішої юрби. Ігор Федорович розносить пенсії по квартирах уже п'ять років. «День у день», без затримок. Усіх своїх «підопічних» знає в обличчя. І обличчя ці радіють йому, наче рідному. Особливо, коли у відомості стоїть сума, на 10—20 гривень більша за попередню.

У цьому, напевне, і полягає реальний позитив змін вітчизняної системи пенсійного забезпечення. І закінчується.

Паралельно точаться активні дискусії про необхідність її (системи) реформування. Яким чином? Теоретично і уряд, і законодавці вже начебто дійшли єдиної думки. Спочатку спробують дати лад нинішній солідарній системі, тобто трудовий стаж замінити на страховий. Для тих, хто не «в темі», пояснимо: це коли під час обчислення пенсії братиметься до уваги не весь стаж роботи людини, а тільки періоди сплати страхових пенсійних внесків.

Потім на черзі — обов'язкова накопичувальна система. Для уряду це — «блакитна» мрія. Грошенята з пенсійних рахунків стали б могутнім джерелом внутрішніх фінансових резервів, якщо реформатори вигадали б, як реально зберегти цілими й недоторканними ці гривні «на старість», як примножити їх хоча б на 7—10 відсотків річних понад інфляцію?

А добровільне страхування в недержавних пенсійних фондах — це взагалі «десерт» реформи, який сьогодні ще зарано подавати до столу. Інгредієнтів вочевидь не вистачає...

Майже чотири роки «обкатувався» законопроект «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Його ретельно відшліфовували і в Кабміні. Оновлений варіант, за словами Міністра праці й соціальної політики Івана Саханя, «враховує всі основні зауваження, що їх було внесено народними депутатами». Наприклад, уряд відсунув на невизначений час впровадження накопичувальної системи, не став він і лобіювати тему збільшення пенсійного віку до 65 років і для чоловіків, і для жінок. Але ж, коли б Україна пішла саме цим шляхом, кількість пенсіонерів у країні зменшилася б на 40%, що дало б змогу підвищити розміри пенсій на 60—70%.

І ось у основоположного для пенсійної реформи документа після проведення кількох хірургічних втручань сил вистачить хіба що тільки на запровадження нового механізму нарахування пенсій, виходячи з тривалості тепер уже не трудового, а страхового стажу.

Поки що в країні панує загальна «солідарка». Чотирьох пенсіонерів годують десять працюючих. Зароблених і перерахованих до Пенсійного фонду грошей вистачає на те, щоб виплатити середній розмір пенсії за віком рядовим: пенсіонерам — 81 грн., держслужбовцям — 216 грн., суддям — 243 грн., прокурорам — 402 грн., народним депутатам — 1104 грн. Приємна новина чекає на багатостраждальних гірників. В уряді вже готовий до підписання проект постанови про підвищення їхніх пенсій на 93 грн. Отож щомісячний доход шахтарів, які вийшли на заслужений відпочинок, уперше за історію незалежної України сягне рівня прожиткового мінімуму, тобто 342 грн. А от бабусь з нашого дому порадувати поки що, на жаль, нема чим.

Вікторія ЯСНОПОЛЬСЬКА.
Фото Вадима ЛІСНОГО.

Ринкова економіка потребує жертв. І ми їх маємо!

Зайнятість

За даними Міністерства праці та соціальної політики України, рівень безробіття за півроку зменшився з 4,23% до 3,6%. За розрахунками Міжнародної організації праці, разом із «прихованим» рівень економічного безробіття становить 11%. Приблизно такий само відсоток незайнятих зафіксовано в деяких країнах Європи: Бельгії, Франції, Німеччині. Тож жодного криміналу в цій цифрі немає. Ринкова економіка потребує жертв. І ми їх маємо. Інше питання, як полегшує держава їх безробітні страждання?

Старі проблеми на нові місця

Державна політика в галузі зайнятості за десять років незалежності України змінювала свою стратегію кілька разів. Певний час її наголоси було переставлено на, так би мовити, особисту відповідальність безробітного за свою подальшу трудову долю. При цьому декларувалася всебічна моральна підтримка держави, яка обіцяла створити всі умови для самореалізації на трудовому фронті.

Останніми роками політика, що відповідає за стан вітчизняного ринку праці, повернулася на круги своя — до початково обраного інтенсивного шляху розв'язання проблеми безробіття. В чому причина такого реверсу? Трудовики стверджують: у стабілізації економіки, про яку звітує уряд і яка веде до стабілізації процесів на ринку праці й до появи додаткової затребуваності робочої сили.

За словами директора Державного центру зайнятості Наталі Іванової, проблема безробіття має комплексний характер.

— Насамперед це збереження наявних робочих місць і створення нових для збалансування між попитом і пропозицією на ринку праці. А також підтримка неконкурентоспроможних прошарків населення — профорієнтація й агітація, — стверджує директор Держцентру зайнятості.

Центри зайнятості: навчають, влаштовують, кредитують і вмовляють

Наталя Іванова зазначає й психологічні аспекти проблеми, пов'язані передовсім із проблемами особистості людини. Так, багато безробітних з багаторічним стажем психологічно не налаштовані на трудову діяльність. А у дебютантів, не зайнятих трудовою діяльністю, немає самої мотивації до праці. Молодь не бажає працювати за копійки.

Тож державним центрам зайнятості доводиться не лише влаштовувати своїх клієнтів на роботу, а й умовляти їх зробити це.

Безробітному не варто нехтувати послугами відлагодженої системи. Адже, ставши на облік у Центрі зайнятості, громадянин отримає маленьку, але все-таки допомогу з безробіття, надію знайти роботу за фахом, перекваліфікуватися за державний кошт або отримати безвідсотковий кредит для початку свого бізнесу. Торік загальна сума, надана на кредитування малого бізнесу із коштів Фонду зайнятості, становила 446 тис. грн. Поточного року у зв'язку із популярністю на стартовий капітал серед безробітних бізнесменів на позики планували надати 3 млн. грн.

Фінансування програм зайнятості на державному рівні здійснюється за рахунок грошей Фонду зайнятості. Реальна потреба на фінансове обслуговування вітчизняного безробіття поточного року становила 1 млрд. 391 млн. грн. Водночас у Держбюджеті-2001 (до речі, вперше за десять років існування служби зайнятості) окремим рядком передбачено 40 млн. грн.

На безриб'ї — шахтарська риболовля

На рівні Міністерства соціальної політики і праці розроблено галузеві програми зайнятості. Так, наприклад, шахтарям нерентабельних вугільних підприємств пропонують... ловити рибу. Але, з погляду державного раціоналізму в кадровому питанні, така перекваліфікація збиткова і для кваліфікованого працівника, і для народного господарства.

Голова Комітету ВР з питань соціальної політики і праці Валентина Гошовська констатує, що серед сільських мешканців на одну третину більше безробітних, аніж серед городян. Але сільського безробітного, який має у власності землю, таким можна вважати почасти. Щоправда, і земельні паї без кредитів, на думку Валентини Гошовської, — нуль.

Аби якось уладнати ситуацію на ринку праці, уряд розробив Державну програму зайнятості населення на 2002—2004 роки. В цьому документі Кабмін сказав усе, що він думає з приводу безробіття і методів боротьби з ним.

Безробітне трудове законодавство

І все-таки більшість співгромадян, які внаслідок економічних перипетій опинилися на вулиці, переважно не чекають милості від державної системи, а намагаються працевлаштуватися самостійно. При цьому багато хто бачить своє трудове добре оплачуване майбутнє за кордоном. Західна Україна працює в Європі, Луганщина, Донеччина — в Росії.

За даними голови парламентського Комітету з питань соціальної політики та праці, нині понад 150 тисяч українських громадян працюють в Італії, більш як 100 тисяч — у Чехії та Словаччині, 25 тисяч — у Португалії. У такий спосіб люди розв'язують свої матеріальні проблеми, нехтуючи соціальним і правовим захистом, зазначає В. Гошовська.

Аналізуючи ситуацію, що склалася на ринку праці, очевидно, що отримати водночас і матеріальну винагороду за працю, і соціальні гарантії неможливо.

І цю аксіому підтверджує наше законодавство. ВР ухвалила Закон України «Про державне соціальне страхування на випадок безробіття». Закон дає визначення і гарантію соціального захисту часткового безробіття. Це, безперечно, позитивний крок у боротьбі з безробіттям, якщо взяти до уваги те, що, за даними статистики Мінпраці України, 787 тисяч працівників перебувають у вимушених відпустках і 1,4 млн. зайняті неповний робочий день. Адже визнання неповної зайнятості також передбачає певні доплати. Та є одне застереження. Можливість реалізації цих пунктів парламент визначає щороку із затвердженням закону «Про Державний бюджет». А якщо в бюджеті багато дірок, то пункти залишаються без фінансування.

Ольга ВАУЛІНА.

Проблема

Молодим надається кредит. З дітьми — набагато вигідніше

Героєві Ільфа й Петрова Шурі Балаганову для повного щастя потрібно було 6400 крб. Соціально адаптованому громадянинові, може, не для повного щастя, а для старту по дорозі до нього необхідні, як мінімум, нормальні житлові умови.

Надворі — 2001 рік. І, за розрахунками останнього генсека Союзу Михайла Горбачова, на цей час кожний житель пострадянської території повинен був мати окрему квартиру... На жаль, квартирна манна з небес на нас так і не впала. Правда, перефразовуючи ще одного героя літературного тандема, все тих самих Ільфа й Петрова, можна стверджувати, що й сьогодні існує з десяток порівняно чесних способів отримання житла. Один із них — кредит.

У грудні 1997 року за рішенням уряду при Міністерстві у справах сім'ї та молоді України було створено Фонд сприяння молодіжному житловому будівництву (ФСМЖБ), який мав реалізувати програму кредитування молодих сімей і допомогти розв'язати гостру проблему тим, кому ще немає й 30-ти.

Упродовж 1998—2000 років до фонду звернулося понад 100 тисяч громадян, 45 тисяч з яких уже стали потенційними претендентами на отримання кредитів, а 2,5 тисячі сімей придбали квартири завдяки отриманим кредитам.

Щоб потрапити до їх числа, треба бути молодим (не старше 30 років), мати стабільну роботу (щоб бути кредитоспроможним) і величезне бажання стати квартировласником. Житловий кредит сім'я має повернути протягом тридцяти наступних років. Тобто приблизно до виходу на пенсію, а ось оселитися і жити у придбаній на гроші кредиту квартирі вона може не гаючись.

До того ж подружжю, яке має дітей, надаються знижки: наявність однієї дитини дає право на безвідсотковий кредит, двох дітей — 25% від суми кредиту платить держава, троє і більше — 50% відшкодовується за державний рахунок.

Бажаючих таким чином отримати дах над головою в Україні сьогодні 45 тисяч. Чи швидко їхня квартирна мрія реалізується, прямо залежить від фінансування програми молодіжного житлового будівництва. За словами голови правління ФСМЖБ Валерія Омельчука, механізми молодіжного кредитування постійно вдосконалюються, а це дає змогу фондові, крім статті витрат у держбюджеті, вишукувати також позабюджетні джерела фінансування.

Нинішнього року на кредитування житла для молодих у бюджеті було закладено 70 млн. грн. Реально фонд отримав поки що 47,3 мільйона. У проекті держбюджету-2002 поперваx фігурувала та сама цифра — 70 мільйонів. У процесі обговорення головного фінансового закону країни з нею почали здійснювати всілякі математичні операції та маніпуляції. Так, деякі профільні парламентські комітети наполягають на збільшенні її ще на 50 млн. грн. А Мінфін України, навпаки, обстоює інше: урізати цю статтю витрат на 20 мільйонів. Мовляв, соціальна політика, яку проводить уряд (а саме — збільшення зарплат працівникам освіти і стипендій студентам), вимагає фінансових жертв. Ось під таке жертвоприношення й потрапили кредитні гроші.

І все-таки Валерій Омельчук сподівається на здоровий глузд законодавців у вирішенні питання фінансування житла для молоді. З урахуванням бюджетних коштів і фінансової підтримки місцевих бюджетів, а також завдяки перевіреній тактиці інвестування житла (купівля і добудова незавершених об'єктів, придбання житла на вторинному ринку тощо), на думку голови правління фонду, щороку можна мати в активі до 10 тисяч квартир.

Важливо те, що програма житлового кредитування розрахована на регіони. Молоді сім'ї Полтавської, Харківської, Дніпропетровської, Вінницької, Львівської областей мають рівні шанси на отримання квартирних кредитів зі столичними парами. Звичайно, реалізація цієї можливості багато в чому залежить від допомоги місцевих бюджетів. І тут, поза сумнівом, Київ лідирує.

Ольга ВІТЕР.

Фото Юлії ЖОЛУДИВОЇ.

Слухайте осінню тишу

Замість «добрий день» гуцули вітаються так: «Дужі? Дужі, як ви...» Щоправда, літеру «я» переважно замінюють на «є». Запам'ятайте, мандрівники і гості, й скажіть у відповідь: «Дужі, як ви». Бо навіть неточна інтонація може стати бар'єром у спілкуванні. Так сталося, наприклад, з героєм «Голосу України» Сергієм Гордієнком, який влітку під патронатом газети мандрував від Чопа до Севастополя пішки. Йдучи Чорногірським хребтом, зустрівся із вівчарями. Ті люб'язно напоїли його чаєм і... ані пари з уст. Дніпропетровець Сергій Гордієнко розцінив це мало не як дикунство — і дарма.

Керівник рятувальної служби якось підвіз машиною стару гуцулку і запитав її, аби лиш не мовчати: «Чи можна грішити?» Та у відповідь блиснула оком: «Можна! Бо старість така довга, що встигнете відмолити...»

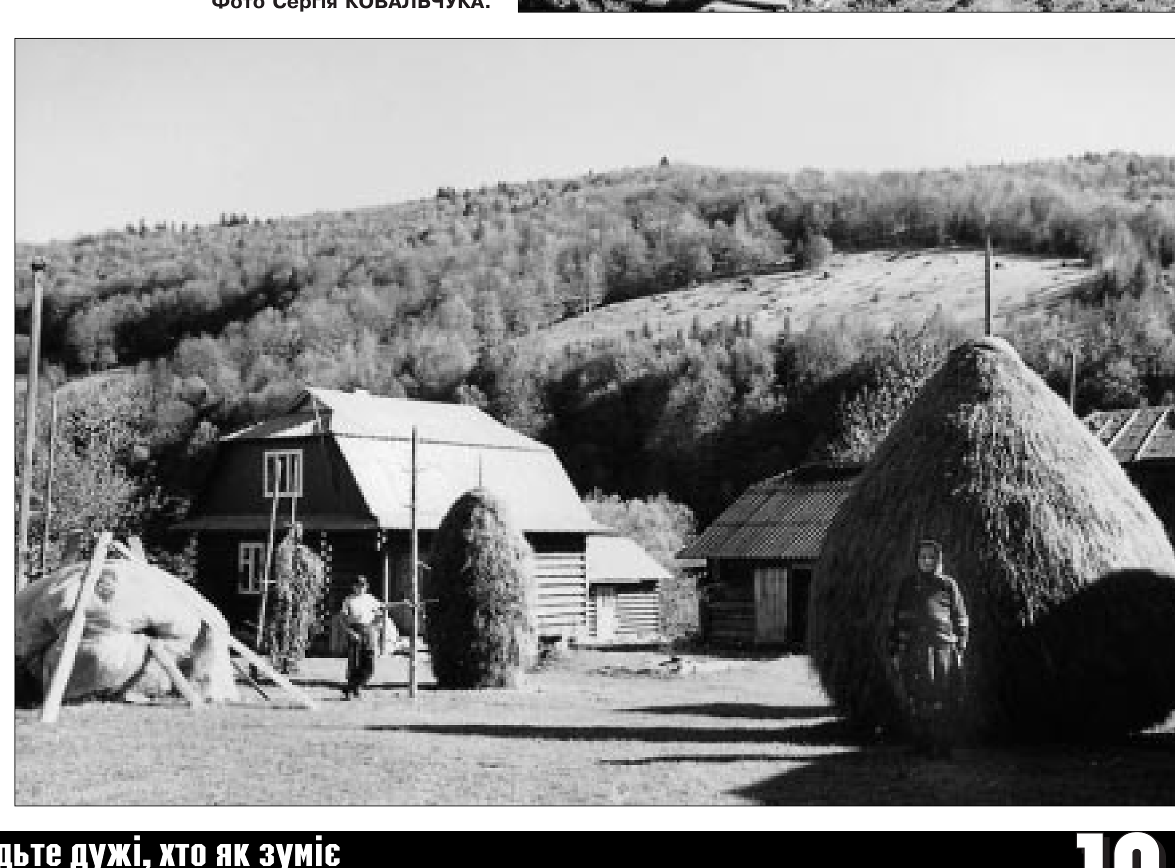
Отакої! Тож будьте дужі, (тобто сильні, здорові, натхненні) хто як зуміє. У горах і в місті. На гамбургерах або цих екологічно чистих грибах, що їх хитрі сусіди з-за гір скуповують дешево, аби потім продати нам дорого. Та добре, що ніхто ще не навчився купувати і продавати повітря, яке можна пити в горах, мов нектар, пісню вітру, смереки, струмка...

Послухайте осінню тишу.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Івано-Франківська область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Перший літак піднявся в небо з берега Південного Бугу

125 років тому в селі Вороновиця під Вінницею «батько авіації» Олександр Можайський здійснив випробування свого літального апарата

Аероплан розганяли дві пари вороних коней

Літак, на якому Можайський неодноразово перелітав через Південний Буг, навіть після його від'їзду з України, ще дуже довго зберігався на території садиби, де мешкав винахідник. Цей літак міг би й сьогодні бути окрасою музею авіації, створеного у колишньому палаці Можайських. Однак після революції, знищуючи все, «що паном звалось», чиясь безжальна рука піднесла сірника й до аероплана.

У вогні згоріло багато книг, документів, зокрема й чернеток-креслень, виконаних рукою винахідника. Те, що не «злизав» вогонь, розтягли по домівках селяни. Якусь дещицю, щоправда, згодом повернули. Коли у 1965 році розпочали створювати музей, хтось приніс портсигар Можайського, тоді ж з'явився аркуш з кресленнями крила літака. Багато спогадів записав колишній військовий льотчик, полковник Сергій Соболєв. На їх основі видав книгу. Соболєв єдиний, хто скрупульозно дослідив «український період» життя Можайського. Прагнув одним із перших переступити поріг музею, для створення якого не шкодував ані сил, ані часу. Не судилося: до 1971 року, коли відкривали музей, Соболєв не дожив.

Можайський, за спогадами очевидців, сам змушений був випробовувати аероплан. Бажаючих «осідлати» повітряного коня у селі не було. Зате без справжніх коней не обійшлося. Аероплан ставили на найвищій кручі, запрягали дві пари вороних, розганяли до галопу...

Винахідника, ніде правди діти, сахались, як... Бо ж з нечистою силою зв'язався чоловік. На те, кажуть, Можайський відповідав з усмішкою: «Вам же Богом послано мешкати у «летючому» селі — Во-ро-но-ви-ця! А ви замість того, щоб допомогти мені навчитися літати, каркаєте, як ті самі ворони...» «Каркання» стало ще голоснішим, коли під час одного невдалого приземлення винахідник ушкодив ногу. Без палиці після того не міг ходити. Селяни тим часом, змовившися, поставили за мету — запроторити «літуна» за грати: а як інакше позбутися такого небажаного в селі гостя?

З підсудного у... судді

Можайський за час проживання у Вороновиці, а сюди він приїхав на запрошення рідного брата Миколи, аби допомогти тому вести справи, і провів тут сім років, двічі тримав одвіт перед суддями тодішнього Брацлавського повітового суду. Ці судові справи зберігаються донині у Вінницькому обласному архіві. У 1870 році капітана першого рангу Можайського (до того він служив на флоті) звинуватили у заподіянні тяжких побоїв селянинові Івану Петровському. Позивач так скаржився, що дехто з присутніх у залі навіть «пустив сльозу»: поміщик Можайський бив його руками, топтав ногами і навіть три рази прикладав до голови пістолета зі зведеним курком. І це тоді, коли селянин, не підозрюючи нічого лихого, сіяв озимі.

Звернення позивача «суд залишив без результату». Бо лікар, який проводив обстеження селянина Петровського, не виявив слідів «страшних побоїв».

Невдовзі після того Можайському «вигадали» страшніше звинувачення: розтління 14-річної дівчинки. За таке можна було «загриміти» до Сибіру, незважаючи на дворянське звання і заслуги перед престолом. Півроку розслідували справу. Аж доки не з'явилося пояснення відставного солдата Івана Гуцала, батька згадуваної дівчинки, про те, що він звів наклеп на поміщика за вказівкою третіх осіб. Вони спершу підпоїли колишнього солдата, тоді намовили дати неправдивий позов. Справу, врешті-решт, припинили «за недоведеністю». Ім'я Можайського відтоді в окрузі набуло неабиякої популярності: почесним мировим суддею Брацлавського округу Подільської губернії його обрали принаймні не за винахід літака. Навпаки, спроби піднятися в небо сприймалися тоді з усмішкою: мудрий чоловік, але дивак, — казали про нього.

Закінчивши роботу над схемами і кресленнями, здійснивши серію польотів на аероплані, Можайський «полетів» до Санкт-Петербурга.

Двигун виготовляли в Англії — за кресленнями Можайського

120 років тому — 3 листопада 1881 року — Можайський почувався, як ніколи, щасливим. Цього дня він отримав царський привілей на виготовлення літака. Копія цього документа зберігається в музеї у Вороновиці. Передали її з авіаційної академії з Петербурга. Кожні п'ять років там організовують свято пам'яті Можайського. Ще донедавна на нього запрошували вінничан: останнього разу директор музею у Вороновиці Віктор Дем'яненко їздив до Петербурга шість років тому.

Опис креслень «літального снаряда» майже повністю нагадує собою звичні для нас літаки. Все передбачив у тій конструкції винахідник! Та й літак він побудував. Багато уваги приділив двигуну. Добре знався на парових двигунах — вивчав їх під час служби на флоті. Щоправда, системи таких двигунів на той час були різні. Створюючи власний двигун, Можайський узяв за основу систему американського винахідника Брайтона.

Замовляти двигуни він поїхав до Лондона. За його кресленнями виготовили двоє «сердець» до його літака. Двигуни мали різну потужність: один — 10, другий — 20 кінських сил. Вагою менш як три кілограми на одну кінську силу. Спеціалісти стверджують: легших двигунів у світі на той час не було.

Можайський чи брати Райти?

Літак з двигуном винахідник створив менш як за півроку: навесні 1882 року відбулися його випробування. Можна лише подивуватися з нещасливої долі Можайського — жодного документа, що підтверджував би політ, хоч як дивно, а ще більше прикро, не існує. Тільки спогад невідомого очевидця: полетів літак, відірвався від землі, але за тин зачепився... Запитань при цьому, звісно, більше, ніж відповідей. Тому й ставлення таке до винахідника: не визнають за ним пальму першості у винаході літака.

Ніна Куфко, правнучка рідного брата Можайського — Миколи, киянка, під час одного з відвідань музею розповідала:

— У четвертому класі мої учні вивчають цілий розділ про Можайського. А вже в 11-му, коли їх запитують, хто винайшов літак, відповідають: «Американці, брати Райти». Хіба не прикро? Адже випробування Можайський провів на 20 років раніше від згаданих американців, котрих вважають винахідниками літака.

Дивно, але земляки винахідника, вважає Ніна Броніславівна, не обстоюють авторство Можайського. Річ не в тім, що йдеться про мого близького родича, на карту поставлено честь видатної людини. Після однієї публікації Куфко отримала листа з іноземним штемпелем. Представники солідної видавничої фірми, що готує до друку книгу про Україну, тактовно звернули увагу старої вчительки на допущену неточність. Разом з листом у відповідь Куфко надіслала список авторів-авіаторів, чиї імена знані у світі, які також стверджують, що 47 чоловік до Можайського розв'язували проблему створення літального апарата. Це справді так. Але саме машина Можайського піднялася у повітря завдяки силі своїх двох двигунів.

На 2003 рік, розповіли мені в музеї, американці планують влаштувати всесвітнє свято авіації: нагода ж бо яка — 100 років з часу першого польоту братів Райтів. Інформація про це, повторюю, дійшла вже навіть до сільського музею. Трохи раніше, наступної весни, виповниться 120 років, коли Можайський завершив роботу над створенням свого моторизованого літака. Офіційне повідомлення про це, а також детальний опис машини зроблено у журналі «Воздухоплаватель» від 11 жовтня 1882 року. Чи згадає хтось про цю подію у нас?..

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

На знімках: Олександр Можайський; «летюча» Можайського — таку назву отримав повітряний «птах» винахідника.

Вісті з Житомирщини

Рахуємо майбутні гроші

— Помиляється той, хто думає, що й наступного року буде, як у цьому. Немає грошей у бюджеті міста чи району, поїхали до Житомира, поплакалися — і керівники облдержадміністрації поспішають до Києва рятувати ситуацію. Тепер, щоб випросити кошти, вам самим доведеться звертатися до Мінфіну — так дохідливо пояснили учасникам представницької обласної наради ті зміни, до яких призведе втілення в життя положень Бюджетного кодексу. І запропонували замислитися над джерелами поповнення «місцевих скарбниць» доходів. Адже цього року план надходжень до бюджету виконує тільки один район... Але чимало питань є і до столиці. Зокрема, якщо виходити з пропонованих у бюджеті на 2002 рік сум на утримання органів місцевого самоврядування Житомирщини, частину сільрад треба просто закривати: зарплату сільським головам не буде чим платити.

Така тривожна пам'ять

«З архіву моєї пам'яті» — так назвав свою нову книжку ветеран війни, колишній розвідник Олександр Гнатюк. Презентація її відбулася в його рідній Макарівці Попільнянського району біля пам'ятника полеглим воїнам. Книгу адресовано дітям. Задум публікувати свої спогади виник в Олександра Васильовича під час зустрічі з однополчанами на Львівщині, там, де в розвідку боєм послали двадцять одну «тридцятьчетвірку». З ворожого тилу тоді жоден наш танк не повернувся... Тож перша книжка була про однополчан. Як стверджує ветеран, ще не все, що він написав, побачило світ. До річниці визволення Житомира (фашистів звідси вибили в ніч під новий рік) він сподівається видрукувати ще одну книжку спогадів.

Купіть і будуйте

Порадував організаторів другий земельний аукціон, який відбувся в Житомирі після великої перерви (перший було проведено ще на початку 1997 року). Зокрема, за майданчик під будівництво супермаркету новий власник землі зголосився викласти 579915 гривень —майже в сім з половиною разів більше початкової ціни. Шестиразове підвищення зафіксовано під час продажу іншої ділянки. А от на місця, які пропонували для індивідуального житлового будівництва, заявок перед відкритими торгами взагалі не надійшло.

У світі барв і музики

У Житомирському музеї космонавтики відкрилася персональна виставка картин Ірини Нестерової — вже третя в її творчій біографії, хоч художниці всього 14 років. Дівчинка була переможницею багатьох конкурсів малюнків. Тих, хто давно знайомий з її творчістю, виставка вразила дорослим світосприйняттям, глибокою метафоричністю, намаганням збагнути, куди прямує людство, де місце кожного з нас у цій неспокійній вселенській круговерті. Ірина ще й талановито грає, тож органічним доповненням до картин в космічному павільйоні стали твори Дебюссі, Шопена, Бетховена в її виконанні.

Тіньовий «Версаче»

Якщо ви придбали одяг з етикетками «Версаче» чи «Гуччі» або щось подібне де-небудь на ринку, то, можливо, він із Житомира. Близько півсотні жіночих костюмів, десяток сучасних швейних машинок, чимало рулонів тканин та фурнітуру вилучили працівники податкової міліції області в підпільному ательє, яке підробляло свої вироби під відомі фірми. А через два дні після ліквідації підпільного швейного виробництва в одному з сіл Коростишівського району було виявлено цех з обробки каменю. Розміщений у приватній оселі подалі від людських очей, він, як з'ясувалося, діяв у «тіні» майже два роки.

Добірку підготував Олексій КАВУН.

■ Фотофакт

В одній із районних лікарень Миколаївської області відкрито дві спеціалізовані палати для учасників війни та інвалідів.

Фото Олександра КРЕМКА (УНІАН).

«Голос України», 16 листопада 2001 року. № 215 (2715)

Глухий Закутень

3. Дуель з гандикапом*

у південній частині Керченського півострова, позначеній курявою путівців

Звичайно, порушуємо! Вздовж роздовбаної бетонки по стежці, яка слугує в суху погоду селянам Войкова тротуаром. Потерплять, через 4 кеме регульоване перехрестя — і Керч. Я був тут три дні тому, вишукуючи поворот на Курортне і зробивши чималенького гака кілометрів десь у 15 через Бондаренкове за спасибі трьом гідам: п'яному і тверезим. Тепер я знайшов його, мені вже непотрібний. У великому місті, мені теж не дуже потрібному.

Між двох морів

З боку аеропорту, по вузенькій асфальтівці вздовж відстійників вокзалу з лівого боку й затишних, у зелені, п'ятиповерхівок праворуч, де зранку біля виходів із нерозвалених під'їздів на лавочках відпочивають старенькі й перекурюють п'янички, по доглянутому шляху, що поступово ширшає, — до центру міста. Ідилія минулого вздовж нескінченних написів «Керчпорт», «Міліція» і поздоровлень з прибуттям до міста двох морів перетворюється у районі автовокзалу на безлікі сучасні багатоповерхівки стриманого провінційно-обласного масштабу. Кінця цій дорозі немає. Вздовж брудної річки, на очищення якої, мабуть, немає або коштів, або потреби. Повз будинки, на яких змінюються назви тієї ж самої вулиці разів із чотири. Від неї — багацько плутаних. Де ж тут виїзд?

Пізніше я відвідаю Керч, проїхавшись туди на 18-му автобусі років 60-х, з єдиними дверцятами, що відчиняють ручним приводом, заплативши 60 коп. не при посадці, а при висадці. Особливість Керчі! Пройдуся по центральній вулиці, що чимось нагадує московський Арбат 90-х чи Андріївський узвіз Києва, але вирівняний. Поблукаю зарослими зеленню чистенькими вуличками зі старими будинками: у столиці таких, на жаль, уже не-

має. Вийду, де можна, до порту, повз суворі погляди міцних хлопців, відчувши його не курортне ялтинське чи напружене феодосійське, а могутнє робітниче дихання. Зайду до кількох барів при відсутності їдалень, і нагрубіянять мені (о диво!) лише в одному. І зрозумію, чому керчани сторожко, вичікувально запитують: «Вам подобається наше місто?». Тут протока — міжнародна. Їм не хотілося б лицем у багнюку. А поки що і місто позаду, і залізничним переїздам уже лік втратив, добре, що автоматичних немає, а дорога то звивається, то підіймається, то вириструнчується...

— До Єнікальського маяка далеко?

Хлопець на узбіччі, одягнений чи то рокером, чи то нехлюєм, уточнює:

— Великого? Кілометрів двадцять. А може, й менше. За годину доїдете.

І додає мені вже непотрібне, але з такою гордістю, що не можна не всміхнутися:

— Я теж на маяку живу!

Я там не побачу його. Мабуть, він мав на увазі селище Маяк, яке до маяка відношення не має. З одною-єдиною «точкою» навпроти зупинки, де із хвіртки будинку спорадично торгують лише морозивом за гривню і пивом за дві. З напіврозваленими одноповерхівками, частина яких, судячи з їхнього вигляду, давно нежилі. З озлобленими людьми. «Як я можу вам здати кімнату, коли я тут живу?» — фраза не найоригінальніша.

«Тут я дозволяю або не дозволяю»

Так сказав начальник керченського району Держгідрографії В. В. Чуриков, і це не можна пропустити повз вуха. Бо від «тут» ми потрапляємо у відання військових. Без них, звичайно, краще. Однак є місцевості у Криму, де без них — це без місцевості. Бо немає там нікого, крім них. З чим ми ось-ось упритул зустрінемося. А для початку — Єнікальський маяк. Звідси видно Тамань. До неї навіть можна проїхатися, заплативши двічі по 11 гривень, але для початку на переправі слід заповнити таку силу-силенну декларацій, що ліпше повернутися до маячної служби.

Мені, непосвяченому краєзнавцеві, розповідали так: у всьому світі немає двох однакових маяків. Усі — різні. Щоб будь-який штурман, опинившись у будь-якій точці води, глянув на маяк і сказав, звірившись зі своїм здоровезним «талмудом», куди саме приплили чи ще пливуть. Далі: всі наші маяки завжди перебували у підпорядкуванні Міноборони СРСР. До того, як. А після того їх почали кудись комусь передавати. До Мінкультури включно. Я довго намагався дізнатися ім'я того героя, який сприйняв маяки за пам'ятки архітектури, але в нас усі герої такого рангу завжди воліють залишатися невідомими. Потім усе-таки до когось дійшло, а може, Росія підказала, оголосивши українські води через незадовільний стан маяків небезпечними для плавання, які гроші зносить на фіг у море. На моє запитання: а чому б не повернути Держгідрографію Міноборони? — ввічливо відповіли, що ця поважна установа і так затягла паски на останні дірочки. Тому віддали Мінтрансові. Відомство цивільне, а маяки... так і залишилися з поставою військовою. З дисципліною, яка нічим не поступається дисципліні військових моряків. З традиціями, які передають століттями. І — засекреченістю. Про минуле будь-якого з них, надсилали начальники запити до Севастополя чи Ленінграда (Санкт-Петербурга), усе на рівні припущень: «якийсь князь будував», «адмірал, чи що...» Бо відповідь відомств, як наказ, єдина для всіх: під час Великої Вітчизняної усі архіви вивезли кудись, де й загубили. Думка сяйнула: а може, вивезли до найближчого урвища, керосинчиком і... скільки так у війну «попропадало»?

Сподіваючись усе-таки на краще, твердять: Єнікальський — не лише найсхідніший, а й найстаріший: з 1820 року. Слухаючи механіка маяка Анатолія Мажутя, я починав розуміти: не маяк найстаріший, а територія, де він стоїть. У 41-му фашисти підігнали кілька танків, жахнули — і нема маяка. Після війни був дерев'яний, з 1953-го побудували кам'яний з далекістю бачення 28 миль. Місцевість тут третя у світі за складністю проходження. Якщо не «звів у один» два червоних вогники на території Росії, вважай, крок ліворуч, крок праворуч — і ти сів на Єнікальське коліно. А тоді вже гроші на бочку в залежності від буксира — місцевий маленький чи великий із Севастополя. Ніні ось вводять ККС — контрольно-коректуючу станцію, напряму зв'язану с космосом. Супутників там штук із двадцять літає. Першу, до речі, у Криму. У Росії такі ККС стоять уже...

— Вбий її, Толю, вбий!

Я отетеріло дивлюся в розширені очі техніка Олени Мажуть, спокійної, насмішкуватої ще півгодини тому, коли підіймалися перед заходом сонця крутими сходами 120-метрового маяка, пригинаючись під риштуванням, стояли на вітрі, спираючись на поручні й дивлячись на Тамань за повитою легким серпанком затокою. Відсторонено-ввічливою під час чаювання на кухні. Толя зорієнтувався швидше. Удар ціпком, другий, третій, щось білувате, з безліччю ніжок, сантиметрів десяти, і — за двері...

— Сколопендра, — відмахнувся, повернувшись, Толя. — Восени не отруйна. А так — опік на тілі від двох тижнів і більше...

— Коли ваш начальник буде?

— Завтра. Комісія з Києва приїхала. Ремонт, — обводить поглядом вікна Толя. — Хочуть подивитися, куди гроші йдуть. В нас років тридцять тому будували дорогу. За паперами пройшла, а на ділі — ні.

Начальник, Віталій Миколайович Миндра, звільниться лише ввечері наступного дня. Що він скаже нового? Будівлі не ремонтували з 53-го року. Треба. Болюче питання щодо грошей розв'язує Держгідрографія, а ревізує Мінтранс. Ремонтникам не плачено за два місяці. Дорі ремонт — він завжди дорівнює двом пожежам. З ККС, можливо, будуть проблеми. Себто, з фахівцями. Знайдемо, підготуємо. А так — усе як у людей.

...Пізно вночі я вийду у двір старого будинку на горі. При різкому поривчастому вітрі, що хитав дерева, розсікала темряву білим віялом техніка «ліхтарної споруди». З рівномірністю обертів у 14 секунд, затемненням 2,6 секунди і трьома променями по 0,3 секунди. Це було фантастичне видовище!

* * *

Тут краєвид із пагорба майже інопланетний: на краю урвища, поруч із невеликою червоною будівлею й військовою машиною височить посеред степу стрункий, з чорними смугами по негострих боках, маяк. І довкола — ані душі. Лише ревіння моря й завивання проходолного вітру, що котить хвилі вигорілого й високого, ледь не по пояс, пирію. Відчуття відірваності від світу посилює ще й відсутність асфальту: лише вітер кружляє пилюкою по путівцях.

— Багато хто питає, як ми можемо жити вдалині від цивілізації, — усміхається начальник. — А ми у місті витримуємо мало і то насилу.

— Віддали дітей п'яти-шестикласників до ліцею, без освіти зараз не можна, — обертається від плити його дружина, — а тепер хвилюємося. Возити їх туди, за п'ятдесят кілометрів, було б спокійніше, але тут відрізки путівців, у негоду розкисають. Не дуже проїдеш. Усім необхідним запасаємося заздалегідь.

Я дізнався заздалегідь, що звуть начальника Сергій Пилипович Трушин, його дружину — Тетяна Іллівна. Тепер я знаю, що тут працював ще його прадід, а Тетяна Іллівна на маяку — тринадцятий рік. Життя як життя. За вікном геть безлюдний обривчастий берег, на штормовому морі — ані суденця, і відчуття — що ти у далекому, дуже далекому 1875 році, коли заснували маяк. Восьмигранник. Зовнішню його частину будували з верхніх шарів черепашнику, найтвердіших, внутрішня — із м'якших. Товщина стін у підвалині — більш аніж два метри. Коли двері маяка за нами зачиняться й ми почнемо підійматися нагору, і ахну: витвір мистецтва! Створював його якийсь французький архітектор, але прив'язали до місцевості й доопрацювали для кримських умов наші. Коване литво 156 сходинок. До війни поручні сходів були горіхові. Та, мабуть, коли тут стояли румуни, і поруччя, і паркет основної будівлі, і всі дерев'яні частини прибудов зірвали і, найвірогідніше, спалили. Під час ремонту минулого року через сталі вітри і пов'язану з ними підвищену вологість вікна північно-східного боку маяка замурували намертво. Так надійніше і — дешевше. Техніку на ньому, природно, замінили на сучасну. Проблисковий маяк вийшов. У всьому іншому — старовинне, столітнє. І навіть коли почали копати землю в районі водозбірника, натрапили на... керамічні глазуровані труби. Останнього разу про такі я чув в Уютному під Судаком, коли будбат ремонтував водогін навпроти фортеці. Ті труби знищили. А тут... Тетяна Іллівна відмахується.

— Припинили роботи і все. Хто знає, яку ці труби мають цінність? Відповідай потім...

— Що за назву ваш маяк має таку рідкісну?

Особливість Трушина — перед відповіддю добре подумати. А потім грунтовно, не поспішаючи, вичерпно і з легкою посмішкою.

— Яковенкове, ви через нього проїжджали, — це колишній Киз-Аул. У перекладі з татарської — Дівочий. З турецької — Лебедяче Селище. Можливо, й маяк перейменували б, але це пов'язано з великими технічними й фінансовими труднощами. До речі, ми знаходимося якраз на кордоні двох морів. Я покажу вам карту деєспе, вона все одно застаріла, і ви побачите на ній лінію розмежування, що проходить якраз між нами й Залізним Рогом Таманського півострова.

Коли вийшли з маяка, гуркотнуло як слід. Потім удруге, і втрете! На мій здивований погляд знизали плечима: навчання. Отут, за 15 кілометрів, за Опукським заповідником. Подумаєш! От випадок був...

Місцевість довкола Киз-Аульського маяка не відлдна навіть — щонайвідлюднішa. Стрімкі скелі, вузенькі смужечки піску біля води, камені в морі: Ак-Бурун, Скирта, Крити, Карава, — деякі назви збереглися ще з часів турків. А ось і... Оце так-так! Не археологів діяння! Надто вже похапливо, до першого сезону дощів розкоп витримає, уламки череп'яного посуду... Пізніше місцеві розповідали:

— Керченська мафія активно займалася тут гробарством. Ходили не криючись з автоматами, охороняли бомжів, що рилися в землі. На обурені репліки людей огризалися: «А вам що до цього? Проїжджайте!» Та особливо з ними і зв'язуватися не хотіли. Нехай міліція займається. Нині усе наче затихло. Розійшлася ще чутка, що несвої їх і замочили. Надто вже професійно: анічого зайвого, крім обгорілої машини кілерів і «скинутих» стволів.

А зовсім неподалік на проіржавілому щиті — напис червоним: «Район стрільбища. НЕБЕЗПЕЧНО!» Як різко відчуваєш бажання швидко зробити ноги!

З протилежного боку маяка — гора Опукського заповідника. У призахідному сонці вона дуже нагадує крокодила Гену. І навіть капелюх є. Проте не на голові, а саме там, де й має знаходитися після дня народження.

Ми сидимо з Сергієм Пилиповичем на тій само кухні. Товщина стін тут — 85 см і не так чути бабахкання. Цілком можна не здригатися під час терплячого пояснення, чому на Чауду, наступний пункт маршруту, мені не потрапити:

— Там наш маяк оточують російські частини. Ніякі посвідчення й листи на них не діють. Пропустять, звичайно, якщо ти той, хто ти є, але лише після дозволу. А на нього чекати треба довго. Можливий, правда, варіант.

В очах Трушина затанцювали бісики:

— У бік Опука вздовж берега є путівець. Якщо єгері не затримають, подивитеся заповідник. Далі — польові дороги. Якщо не заблукаєте чи не опинитеся під обстрілом, то доберетесь до наших. Але хочу попередити: ті, хто потрапив до рук військових, дуже сильно про це жалкують. Десять діб гауптвахти й ганебне перепровадження до Керчі. То що?.. повідомити наших, нехай чекають?..

Я теж ледь стримую посмішку. Про те, що їздять путівцями російського полігона керченські хлопці, я чув неодноразово. Але про те, що начальник може мені дати проводиря, я не почую. От якби скинути років двадцять, компас у руки, карту-одноверстку, а ще краще абрис** — цілком міг би показати, що можна витиснути з легкодорожника з посиленими передачами. Та ба! Мені залишається лишень, повернувшись до Києва, єхидненько поцікавитися: чому ті, хто знав, куди мене несе, промовчали про дозвіл?

Коли *повернувшись,* додамо обережно.

Дмитро КОНОВАЛОВ.

На знімках: начальник Киз-Аульського маяка Сергій Трушин; водозбірник, збудований 1875 року.

Фото автора.

(Закінчення буде).

Байка

Дід місцевий по гриби унадився. Звідки йому знати, що у морі якраз на російську рибу турецький корабель налаштувався. А за турками — російський сторожовик учепився. Турки в наші води — шасть! Сторожовик зопалу по них — двома бойовими. Дід гриби збирає, чує — геп! І тихо. А потім я-ак гахнуло! Ми Росії — ноту протесту, вона нам — та чого ви, трапляється!.. За турками і слід прохолов. А дід і досі, мабуть, у гальюні.

(Продовження. Початок див. у «ГУ» за 14 і 15 листопада.).

*** Гандикап — різновид гонок з перевагою для одного чи групи велосипедистів у часі й відстані. Якщо можна вважати перевагою домовленість про зупинку рівно по дві доби у місцевостях не дуже курортних.**

**** Абрис — детальне нанесення маршруту без дотримання масштабу.**

Тут краєвид із пагорба майже інопланетний

Цитатний рай і літературна травматологія

Орфеї і корифеї

Часопис «Четвер», кожне число якого круто називається «проектом», уславився двома штуками: максимальною залежністю змісту від смаків Іздрика (редактора журналу) і незбагненністю літературних уподобань того ж таки Іздрика. Саме тому кожен помітний дебют у феноменальному івано-франківсько-львівському виданні можна затаврувати продакшеном штибу «виготовлено за технологією Good Izdryk Inc. & Postmodernizm Ltd.» або ж «write by Chetver».

Не варто вважати за виняток і оприлюднений у тринадцятому числі «Четверга» роман Любка Дереша «Культ», що став типу як приємною несподіванкою року і типу як літературним відкриттям. Його варто вважати за публічне проголошення нового дня в українській прозі, тож журнал, відповідно, вже строго став «П'ятницею».

Кожен, хто прочитує цей роман, неодмінно каже: «Ого!». Дехто вдається до ще екзальтованішого «огого!». Такої гучної одностайності не було від древніх часів, коли ще «Сучасність» труїла національну свідомість Андруховичем.

Як модний чувак (чисто в літературному смислі), я теж долучився до «Культу» Дереша. Долучився, значить. Потім, звісно ж, прочитав. Прочитав, а потім узявся осмислювати. І осмислив такі штуки.

Фішка перша. Протягом 90-х років минулого, хоч як важко це вимовити, століття в українській прозі жоден т. зв. дев'яностник нічого резонансного не написав. Наче й не було молодої шпани. А та, що активно була, все віршами народ балувала. Тим часом важка артилерія вісімдесятників подалася в есеїстику або в Америку лекції читать. От і дожилися до того, що просунута та ще й україномовна студентська молодь, яка з кожним роком просувається дедалі глибше, залишилася без модної прози. Цю дірку протягом останніх двох років намагалися завалити всі, кому свербіло. І представники ще тої, нині лекційної, генерації, і навіть ще досвідченіші, а тому відірваніші від юної субкультури письменники. Найкращі з цих намагань хоч і влучали подеколи в мішень, проте переважно в молоко. А все тому, що не може хоч і кльовий, проте світоглядно портвейновий чувак пролізти крізь мерехтіння синтетичних вушок, які розширюються до вселенських масштабів і звужуються до атомної непомітності у ритмі, в якому тричі обкалявся би самий крутий Паганіні. Іншими словами, покоління, чиї старші брати і сестри обрали пепсі, вже не доганяє проблематику основного масиву найактуальнішої сучукрлітератури.

Фішка друга. Будь-яка субкультура всмоктує кайфи своїх попередниць, проте прагне ще вищої досконалості, ще потужніших задоволень, ще більшої швидкості. Вісімдесятники викайфували вітчизняний постмодернізм. Дев'яностники самозречено його нахвалювали і строчили кандидатські дисертації, досі не прокашлявши, як раніше казали, «свого слова». Дереш, як передтеча «обнуленого» покоління, не пропонує «нового шляху», кладе на шанс промовити «своє слово», натомість дистилює й конденсує вже сформований канон українського постмодернізму. В сенсі концентрації він переплюнув Андруховича & маленьку компанію. Він досягнув 100% насиченості власного тексту іншими текстами, майже дорівнявшись до майстерності автора сценарію «Шалених псів».

Фішка третя. «Культ» — один із дуже небагатьох сучасних романів, які покликані стати популярними протягом найближчого часу. Звісно, у певній, як пишуть міліцейські газети, віковій та соціальній групі. Принаймні прикра доля «інтелектуального бестселера» йому не загрожує.

But... Роман Дереша, попри всі свої безперечні та категоричні чесноти, має один дрібний, як на наш час, недолік. У ньому живе і квітне відсутність автора, себто творця (без жодних великих літер та іншого пафосу). В багатьох інших постмодерних книжках цей нюанс жодним чином не спикрює сприйняття. Натомість у «Культі» автора бракує дуже гостро. Є упорядник, є редактор, є компілятор і просто класний хлопець Любко Дереш, який захотів себе потішити та інших розважити. Для цього він злив у один файл кілька десятків авторів, але в останню мить... забув додати витяжку з самого себе. Забув вставити свого міксера в цю мішанину кольорів, смаків, запахів та звуків і збовтати її трохи до утворення однорідної маси. «Культ» — це сумлінний конспект, написаний відмінником. У ньому, крім лекцій поважних викладачів, є чимало власних коментарів, зауважень, реплік та іншої замріяної графіки на полях.

Але це всього лише конспект лекцій. Сучасна культура заперечує мій дивний сум: вона роздає копірайти легко й невимушено.

Втім такого сумного сприйняття новоукраїнської романістики можна легко спекатися, якщо розглядати конструкторську прозу в електронній термінології. Читач «Культу» мимовільно уподібнюється до юзера, що зайшов у якийсь інтернетівський форум чи клуб знайомств. Там висить тєлєга Дереша, в якій він розлого і сумлінно оповідає про власні уподобання. Там таки — адреса його сайту. Варто клікнути — і ти опиняєшся у світі прочитаних ним текстів, переслуханої музики, переглянутих стрічок: всі вони підвішені тут, все можна скачати.

Отже, переказувати зміст «Культу» — однаково що розповідати про наповнення якогось сайту та його дизайн.

Читання цього тексту — це процес упізнавання зашитого в ньому начиння, який для багатьох становить повноцінне задоволення. Ти наче береш участь у програмі «Угадай мелодію». Тільки руками вимахує не Валдіс Пельш. Іншими словами, найбільший кайф цього роману збігається з його найпомітнішою проблемою. Два в одному. Нині це круто.

«Культ» змушує досвіденого читача остаточно визнати, що цитата як універсальний художній метод — це травматологічна проблема. Почасти вона відкидає нас у тьмутаракань безплідних балачок про естетику і філософію постмодернізму, але наразі й без нього можна обійтися.

Цитатність сучасного світу приголомшує. Дежав'юїзм дедалі частіше змушує нас перелякано витирати піт з чола: десь я це вже чув, десь я це вже бачив, десь я це вже читав — сумніви не лише тривають і помножуються, але й остаточно дискредитують пам'ять, сіють зерна амнезійного світовідчуття. З такими темпами скоро доведеться повірити у теорію перевтілення душ.

Йдеться про дуже просту штукенцію: колись слово мало вартість. Плюс — слово передбачало абсолютну відповідальність. Втрата цих смислів у сьогоднішніх реаліях — запорука успіху зовсім іншої культури, яка задовольняється паразитуванням на втрачених смислах. Ми можемо до безтями паплюжити сучасну культуру — і в цьому не буде жодного сенсу. Ще менше потреби ми відчуваємо у позитивному обговоренні сучкультури, розсипаної скрізь і, відповідно, ніде. Цитата м'яко викрадає у нас право на оригінальне мислення, ба навіть право вважати своє мислення оригінальним. Але ж і в дев'ятнадцятому столітті любили вислів Еклезіяста про те, що «немає нового», одначе ж це ніяк не заважало творити «нове» («безцитатне» у теперішньому трактуванні).

Сьогодні страшно роззявити рота — обов'язково висловиш щось висловлене. Звісно, за умови, що поруч знайдеться той, хто тобі на це вкаже. А практика посвідчує, що таких ловців — тьма. Кожен з нас із задоволенням вхопить ближнього за язика.

Спілкування на цитатному рівні зроджує одну химерну перспективу: глобальне поширення надшвидкісних комунікативних схем, в яких основними мовними одиницями стануть цитати. Відповідно, традиційний (панівний поки що) спосіб комунікації легко звинувачати в надуживанні лексичними зусиллями. Така утопія вельми плідна в одному: всі все розумітимуть, «не докладаючи зайвих зусиль». Власне, наближення доби безпросвітного комфорту запевняє, що будь-які зусилля — зайві.

Анекдот про «Анекдот номер п'ять» вже не викликає сміху — радше постає в сучасності як сумовите пророцтво.

Після того, як відшумів балабановський «Брат-2», один мій товариш розповідав таку історію. Їде він у маршрутці. Водій — наче вискочив із цієї стрічки: ті ж несамовиті монологи та крики-вигуки, адресовані іншим водіям і перехожим, які всуціль «казли і барани». І ось, при виході, один із пасажирів озвучує вже хрестоматійну репліку з того-таки «Брата-2»: «А у вас, случайно, нет брата в Москве?» Частина пасажирів слізно регоче і втаємничено перезирається, інша —знизує плечима. Миттю відбулося розшарування народу на якісь «розуміннєві» касти. Власне, щось схоже нині відбувається і в царині есеїстики та літературної критики: всі балакають різними мовами, бо експлуатують вкрай індивідуалізовані культурні посилання. До того ж цитатний передозняк зумовлений ще й неймовірним нашаруванням безперечних авторитетів, перелік яких кожен формує для себе сам. Тексти аж так рясно нашпиговані підспудними киваннями на «авторитетів», що уповні збагнути, розшукати, встановити автора іноді стає важкувато. Де автор тексту? Що він хотів сказати? Саме він, а не який-небудь Мамардашвілі, уламками чиїх конструкцій засіяне авторове напружене мовчання. Ці запитання все частіше доводиться залишати без відповіді, адже навіть у тому разі, якщо ви можете компетентно подовбатися в спадщині Мамардашвілі, залишається ризик (надзвичайно високий), що у вас і в автора статті — два зовсім різних Мамардашвілі.

Така от біда.

Михайло БРИНИХ.

Досьє «ГУ». *Бриних Михайло (**на знімку**) народився 1974 року в Чернівцях. Закінчив Інститут журналістики в Києві. Працював у журналі «Україна», газетах «Україна молода», «Комерсант-Україна», «Книжник-review», на телебаченні (ТРК «Ера», СТБ, «1+1»). Лауреат премії «Смолоскип». Автор роману «Реальна ніжність вирваного серця» (журн. «Кур'єр Кривбасу», 2001).*

Колонка оглядача

Сніг на голову

Минулої п'ятниці газета «Книжник-review» оголосила про початок свого (вже третього) конкурсу «Книжка року- 2001».

Хоча в Україні книжок видається менше, ніж хотілось би — але достатньо, щоб влаштовувати такі конкурси. Свій конкурс є у київського ярмарку «Книжковий світ», свій — у престижного львівського Форуму видавців і свій — у «Книжника» (разом з «Еліт-профі»).

Для публіки подібні конкурси переважно мають вигляд разової акції: зійшлись-нагородили-випили-розійшлись. Але конкурс «Книжника» відрізняється від усіх інших тим, що він має власну газету, котра тримає публіку в курсі справ протягом цілого року. Сам «Книжник-review» (головний редактор Костянтин Родик) і є цією газетою. Вона задумана так, що на кожну з п'ятнадцяти конкурсних номінацій є окрема газетна рубрика. Отже, книга, що претендує на певну номінацію, дістає оцінку під «своєю» рубрикою, і навіть не раз, похвально чи розгромно. Це створює навколо конкурсу певний ажіотаж — не закулісний, а відкритий. Сам процес читання такої газети не менш цікавий, ніж читання детектива. Зручно те, що газету можна передплатити. Читач мимоволі втягується в дискусію про культурні цінності. А хто любить не прогнози, а факти — для тих «Книжник» щономера на останній сторінці вміщує список українських книжок, котрі є лідерами продажу. Цих лідерів теж завжди п'ятнадцять — як і номінацій в конкурсі.

Як бачимо, все добре продумано, і книжковий конкурс «Книжника» має всі підстави зватися унікальним культурологічним явищем. Тим більше, що головна мета акції — утвердити право української книжки бути присутньою на нашому книжковому ринку, де поки що лідирують видавці з Росії.

Втім прес-конференція минулої п'ятниці відбувалася під тривожним девізом «Сніг на голову». Журналістам повідомили, що з п'ятнадцяти номінацій тепер залишиться тільки сім. Причини, звісно, фінансові —партнери підвели! Коштів не вистачає не лише на майбутнє, а й на те, щоб закупити, як обіцялося, для провінційних бібліотек книги, що перемогли на конкурсі нинішньої весни. Свою обіцянку організатори акції присяглися згодом виконати, а поки що їм доводиться узгоджувати бажане з можливим.

Отже, номінацій конкурсу «Книжка року-2001» буде сім: 1). «Вершини» (українська й зарубіжна класика, філософія). 2). «Красне письменство» (сучасна вітчизняна й перекладна література). 3). «Енциклопедія» (енциклопедії, довідники). 4). «Голос душі» (поезія). 5). «Обрії» (широкий спектр гуманітаристики). 6). «Дитяче свято» (дитяча література). 7). «Світ мистецтва» (художні альбоми та широкий спектр літератури про історію й сучасність міст і сіл України).

Втрачено — чи законсервовано — номінації: «Хрестоматія» (література шкільної програми), «Метро» (дорожнє чтиво), «Софія» (філософська література), «Аз єсмь» (есеїстика), «Минувшина» (історія), «Політлікнеп» (політологія), «Успіх» (література для бізнесменів), «Швидка допомога» (вибір —від розмовників до цитатників), «Слово» (словники — втім, вони можуть підійти під номінацію «Енциклопедія») та «Візитівка» (краєзнавство — див. діючу номінацію «Світ мистецтва»).

Як на оптимістичний погляд, лишається не так і мало. Якщо йдеться про «Сніг на голову», то це ще не катастрофа, а ознака тверезого підходу до справи. Зрештою, чим менше призів, тим вони цінніші. І якщо діятиме вищеописаний принцип «газета-конкурс-газета», то читаюча публіка нічого не втратить. А принцип буде збережено: «Книжник-review» і далі рецензуватиме конкурсні книжки під відповідними рубриками. Мало того, в газеті з'явились нові цікаві рубрики. Як-от «Резонанс-рейтинг новинок книжкового ринку». Або «Глухий кут Сергія Набоки» (того самого телеведучого). Або «Книжкове павутиння» — звичайна бібліографія новинок, річ украй потрібна, але геть забута.

Щодо самого конкурсу, то список книжок—претендентів на перемогу остаточно затвердять 31 грудня. Це буде 140 книжок (по 20 у кожній номінації). Потім у кожній з семи номінацій журі визначить три книжки-переможці. Їх і буде закуплено для бідних бібліотек провінції.

А «Книжку року» визначатимуть самі видавці. Під час підписання угод на закупівлю книжок-переможців кожен видавець вибере з семи переможців у своїх номінаціях одну книжку. Та, яка здобуде найбільшу кількість голосів, і стане українським бестселером-2001.

Тетяна СТРАТІЙЧУК.

Служба экономической безопасности объявляет о проведении тендера на разработку проектов экологических программ

1. Очистка, укрепление и озеленение берега Краснооскольского водохранилища Краснолиманского района Донецкой области.
2. Строительство очистных сооружений поселка Щурово, Краснолиманского района Донецкой области.
3. Природоохранные мероприятия по берегоукреплению и строительству полигонов твердых бытовых отходов в Бердянском районе Запорожской области.
4. Очистка русла р. Калец Володарского района, Донецкой области.
5. Укрепление берега реки Днепр в районе г. Канева Черкасской области.
6. Укрепление берега реки Днепр в районе лагеря «Гайдаровец» Черкасская область.
7. Очистка русла реки Дунаец в районе г. Канева Черкасской области.

Заявки на участие в тендере направлять по адресу: 83000, г. Донецк, ул. Горького,146.
e-mail: kuznetsov@sluzhba. donbass. com
Справки по тел./факс (062) 345-02-01.

Закрите акціонерне товариство «Агроюмекс»

повідомляє, що позачергові Загальні збори акціонерів відбудуться 31 грудня 2001 р. за адресою: 04070, м. Київ, вул. Фролівська,1/6, початок об 11.15 год.

Порядок денний:

1. Затвердження звіту голови правління про господарську діяльність Товариства за 2000 рік.
2. Затвердження звіту ревізійної комісії за 2000 рік.
3. Затвердження змін та доповнень до Статуту Товариства.
4. Затвердження порядку розподілу прибутку за 2000 рік.
5. Збільшення статутного фонду Товариства до 147 500 грн. за рахунок прибутку Товариства та внесення відповідних змін та доповнень до статутних документів.
6. Затвердження плану діяльності Товариства на 2001 р.
7. Обрання членів Правління Товариства.
8. Питання щодо викупу державної частки у статутному фонді Товариства.

Реєстрація учасників зборів з 10.00 до 11.00 за місцем проведення зборів.

Для участі в загальних зборах акціонерам необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу, для представників акціонерів додатково — відповідні доручення.

ВАТ «Першотравенський завод електротехнічного фарфору»

повідомляє, що загальні збори акціонерів відбдуться 9 січня 2002 року об 11.30 за адресою: Житомирська обл., Баранівський р-н, смт Першотравненськ, вул. Комсомольська, 14, Будинок культури.

Реєстрація: 9.00 — 11.00.

Порядок денний:

1. Прийняття нової редакції статуту.
2. Вибори голови та членів правління.
3. Вибори спостережної ради.
4. Вибори ревізійної комісії.
5. Зміна реєстратора власників іменних цінних паперів.
6. Прийняття положень:

«Про спостережну раду»
«Про правління»
«Про ревізійну комісію»

Для участі в зборах необхідно мати — документ, що посвідчує особу чи доручення на право участі в зборах.

Частное предприятие «Алекс», код ОКПО 22145302, зарегистрированное Ленинским райисполкомом г. Запорожья, распоряжением № 634 от 27.12.91 года сообщает о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение 2 месяцев по адресу: г. Запорожье, пер. Черкасский, 9 или по телефону: 13-26-60.

ТОВ «Композит» код ОКПО 20500911, зареєстроване виконавчим комітетом міської ради народних депутатів № 646 від 13.05.94 р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців за тел. (0612) 64-88-90, або за адресою: м. Запоріжжя, вул. Брюллова, 11, кв. 5.

Шановні акціонери АТ «НПК — ГАЛИЧИНА»!

На підставі статті 45 Закону України «Про господарські товариства» та на вимогу Спостережної ради АТ «НПК —ГАЛИЧИНА», правління товариства повідомляє про скликання позачергових загальних зборів акціонерів відкритого акціонерного товариства «Нафтопереробний комплекс — Галичина» 31 грудня 2001 року з порядком денним:

Порядок денний:

1. Звіт Правління товариства про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 9 місяців 2001 року.
2. Звіт Спостережної ради Товариства за 9 місяців 2001 року.
3. Зміни в складі Спостережної ради.
4. Створення дочірнього підприємства «База відпочинку «Черемшина» АТ «НПК — ГАЛИЧИНА», та затвердження установчих документів.
5. Внесення змін та доповнень до Статуту АТ «НПК —ГАЛИЧИНА».

Збори відбудуться 31 грудня 2001 року в приміщенні Народного дому «Просвіта» АТ «НПК — ГАЛИЧИНА» за адресою: Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Бориславська, 82.

Початок роботи зборів о 17.00.

Реєстрація акціонерів та їх представників, які прибули для участі в зборах, буде проводитися 31 грудня 2001 року з 10.00 до 15.00 за вищевказаною адресою. При собі Вам потрібно мати документи, що посвідчують особу та права акціонера. Представники акціонерів, крім документа, що посвідчує особу представника, повинні мати належним чином оформлені довіреності, зокрема, на право участі та голосування на зборах. Передача акціонерам своїх повноважень іншій особі здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України.

Свої пропозиції щодо порядку денного зборів Ви можете надіслати або подати особисто до 01 грудня 2001 року до Правління ВАТ «Нафтопереробний комплекс —Галичина» за вищевказаною адресою (телефони для довідок: (03244) 3-96-42; (03244) 3-71-38).

Ознайомитися з документами, що стосуються порядку денного зборів, Ви можете 31 грудня 2001 року з 10.00 год. за місцем знаходження Правління товариства.

Правління АТ «НПК — ГАЛИЧИНА».

Надія померла швидко... через п'ятнадцять хвилин

Футбол. Матчі-відповіді плей-оф за право брати участь у фінальній частині чемпіонату світу 2002 року.

Туреччина—Австрія. 5:0 (перший матч — 1:0). Румунія—Словенія. 1:1 (1:2). Чехія—Бельгія. 0:1 (0:1).

Німеччина—Україна. 4:1 (перший матч — 1:1). Баллак, 4, 51, Нойвілл, 11, Ремер, 15, Шевченко, 90.

Німеччина: Кан, Ремер (Бауманн, 87), Циге, Лінке, Новотни, Рамелов, Шнайдер, Баллак, Янкер (Бірхофф, 58), Гаманн, Нойвілл (Ріскен, 69).

Україна: Левицький, Лужний, Несмачний (Шищенко, 55), Головко, Ващук, Парфенов, Шевченко, Тимощук (Гусін, 24), Зубов, Воробей (Ребров, 69), Скрипник.

Арбітр — Вітор Мело Перейра (Португалія).

14 листопада. Дортмунд, «Вестфаленштадіон». 3 градуси. 68 000 глядачів.

У перемоги гострі й талановиті пера. У невдачі —іржаві і пригнічені. Особливо коли твоя команда програє з таким прикрим рахунком. І нікуди не дінешся — мусиш писати і про все це. Та ще й холоднокровно. Хоч емоції ятрять твою душу так само, як і багатьом уболівальникам.

До речі, пригадуєте, колись у московській «Литературной газете» у читачів була дуже популярна рубрика — «Якби директором був я». І от замінити б її на такий варіант — «Якби я був на місці Лобановського». Тоді багато хто з вас, переконаний, сказав би, що одразу до основного складу в Дортмунді поставив би Попова, Гусіна, Реброва, Шищенка. Скрипник діяв би на місці Несмачного, який перебуває не в найкращому стані. А півоборонцем на цьому фланзі зіграв би Шищенко.

Висловилися б і з воротарського питання. Чому, скажіть, в обох матчах віддали перевагу Левицькому, а не Реві, який зарекомендував себе з найкращого боку? А московський спартаківець пропустив від «Баварії» у Лізі чемпіонів п'ять м'ячів. І нове побачення з Янкером, Лінке, Циклером неодмінно нагадало Максимові оті неприємні хвилини.

Та що вже з воза впало, те пропало. Справді, ми всі плекали надію на успіх. Та вона вмерла через п'ятнадцять хвилин, коли в українських воротах опинився третій м'яч. До речі, три із чотирьох забитих нам м'ячів стали наслідком розіграшу стандартних положень. Німці перегравали наших у повітрі, мов дітей.

Я людина не забобонна, бо то — великий гріх. Однак мимоволі починаєш вірити у прикмети. Коли відлітали до Німеччини, в аеропорту проходили паспортний контроль разом із Шевченком. Раптом прикордонники запитали Андрія: де його сертифікат-віза Євросоюзу? Той трохи розгубився і сказав, що, либонь, нікуди не полетить, і відійшов у бік. Ось тобі й маєш. Потім Шевченко заспокоївся і знайшов потрібний папірець.

Уже в Дортмунді за кілька годин до матчу на вулиці випадково зустріли Бернда Штанге, який свого часу тренував збірну НДР, а ще зовсім недавно — дніпропетровський «Дніпро». Така зустріч була з ним колись і в швейцарському місті Невшателі. А після неї київське «Динамо» зазнало нищівної поразки від місцевого клубу «Ксамакс» у розіграші Кубка УЄФА. От і не вір після цього у прикмети.

Але для того, щоб серйозно розібратися, чому така невдача спіткала нашу збірну, надамо слово безпосереднім учасникам події.

Леонід БУРЯК: — Хоч би як успішно ми зіграли в Києві, однак усе мало вирішитися в Дортмунді. Там грала зовсім інша німецька команда, ніж на НСК «Олімпійський» минулої суботи. Особливо була відчутна перевага суперника у зрості й бажанні перемогти. Це, зрозуміло, мало головний вплив на результат упродовж перших 15 хвилин зустрічі.

Стосовно нашої гри важко говорити щось конкретно. Ми переповнені емоціями. Настрій, звісно, не найкращий. Результат промовляє сам за себе.

— Чи можна вважати, що це був останній матч збірної України під орудою Валерія Лобановського, а вас найближчим часом призначать його наступником на цій посаді?

— Не в моїй компетенції відповідати на такі запитання. Призначає тренерів збірних президент ФФУ і виконком. Можу сказати лише одне: у всього тренерського складу нинішнього скликання завершилися контракти.

— Поразку від Словенії — 1:2 — в попередньому плей-оф Лобановський назвав «ударом руйнівної сили». То як він розцінює результат останнього — 1:4?

— Третій вихід поспіль до плей-оф, як на мене, неабияке досягнення. Але порівняймо рівень українського чемпіонату й турніру бундесліги. Очевидна перевага — на боці німців. Зростання майстерності їхніх гравців відбувається значно інтенсивніше, ніж наших. Гадаю, настав час створювати нову збірну, бо в складі нинішньої надто багато гравців «літніх». Потрібні нова «кров», омолодження.

Віктор СКРИПНИК: — Стара німецька «машина», яка не набагато молодша від української команди, упродовж перших двадцяти хвилин розчавила нас.

— То чому, відчуваючи величезну відповідальність, усе-таки поступилися в цьому матчі?

— Неможливо отак одразу вказати на винуватців, на причини поразки. Треба думати, аналізувати. Нехай тренери, фахівці висловляться з цього приводу. Це буде краще, ніж зараз, керуючись емоціями, робити серйозні висновки. І все-таки наважуся сказати: не варто розганяти всіх, особливо досвідчених футболістів. Не ми тричі вигравали чемпіонати світу, а німці. І програли ми їм, а не албанцям. Повірте, кожен з нас діяв з величезною самовідданістю. Інша справа, що результат маємо гіркий.

Андрій ГУСІН: — Німецькі футболісти мали більше аргументів, тому й перемогли. У нас, на жаль, не все виходило.

Сергій ШИЩЕНКО: — Важко тепер сказати, чому німці грали ліпше. Проте не слід забувати, що поступилися ми одній з найавторитетніших команд світу.

Григорій СУРКІС: — Певно, у всіх нас дуже болить серце після того, що побачили на полі «Вестфаленштадіону». Претензії можна висловити кожному гравцеві, тренерам. Та чи варто сьогодні обов'язково називати імена? Буде серйозний розбір і зроблено відповідні висновки. Будуть неодмінно зміни у тренерському штабі. Цю проблему я не вирішуватиму самотужки. 15 грудня відбудеться позачерговий конгрес ФФУ, на порядку денному якого стоятиме питання про наставника збірної. Порадимося на виконкомі, візьмемо до уваги думки провідних тренерів України. Одне слово, це важливе рішення буде виважене, обов'язково колегіальне.

Який вихід із ситуації? Гадаю, насамперед треба більше уваги приділяти розвиткові дитячо-юнацького футболу. Нинішній керівний склад ФФУ переймається цим питанням ще з минулого року, коли організував дитячо-юнацьку футбольну лігу. Ініціював запровадження уроку футболу в середніх школах. Відроджено загальнонаціональні дитячі турніри дворових команд на призи «Шкіряного м'яча». Федерація наполягає на тому, щоб клуби більше піклувалися про ДЮСШ. Усе це й має дати плоди...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Дортмунд—Київ.

На знімку: Марко Ремер і Андрій Шевченко відзначилися забитими м'ячами в дортмундському матчі.

Фото Івана ТИМЧЕНКА.

***

Того дня, на жаль, програла збірній Швейцарії (1:2) матч плей-оф чемпіонату Європи-2002 на її полі і українська «молодіжка».

Догравання

Вища ліга. 6-й тур. «Ворскла» — ЦСКА. 1:0. 5 000. Баланчук, 73.

Перша ліга. 14-й тур. «Оболонь» — «Нафтовик». 4:3. «Сталь» — «Прикарпаття». 1:0. «Електрометалург-НЗФ» — «Волинь-1». 0:2. 15-й тур. «Волинь-1» — «Оболонь». 2:0. «Зірка» — «Сталь». 2:1.

У номер

Сьогодні — День працівників радіо, телебачення і зв'язку

І дачі телефонізуємо...

У селі Требухів Броварського району стала до ладу сучасна телефонна станція на тисячу номерів. Користувачі, окрім якісного зв'язку, отримали чимало додаткових послуг, у тому числі й вихід до світової мережі Інтернет. Родзинкою цього проекту є те, що сигнал від суперсучасної станції на районний вузол, а далі по всьому світу подається по оптико-волоконній лінії.

Колектив Броварського центру електрозв'язку № 1 першим в Україні встановив цифрову телефонну станцію в районному центрі, а згодом — у сільській місцевості.

— Які ще нововведення заплановано на близьку й віддалену перспективу? — запитую в начальника Центру електрозв'язку №1 Валентина Гаюка.

— Требухівська станція для нас — не лише чергове нововведення, а й своєрідний полігон, де ми відпрацьовуємо сучасні технології. Незабаром оптико-волоконна лінія проляже ще до одного з найбільших сіл району — старовинного Гоголева, який стане кущовим вузлом зв'язку для кількох сіл. Ще один напрям — у бік Придесення, де, окрім сіл, розташовані великі дачні комплекси. Якщо їхні мешканці співпрацюватимуть з нами, то отримають надійний зв'язок. Не залишаться поза увагою і мешканці Броварів, де насичення телефонними номерами досить велике, але ми працюємо із запасом. Пропозиція повинна перевищувати попит, і кожний бажаючий отримає телефонний номер за принципом «Сьогодні на сьогодні».

— Наскільки я розумію, одна з умов телефонізації — фінансове партнерство із замовниками.

— Я не хотів би, щоб у читачів створилося враження: ми отримали гроші — і збудували станцію. Наведу промовистий приклад. Собівартість одного номера новозбудованої станції у Требухові 2800 гривень, однак кожний її користувач сплатив лише 1300 гривень. Ми плідно працюємо з керівниками місцевих сільськогосподарських та промислових підприємств, які частково фінансують проекти, допомагають нам технікою та людьми.

За європейськими та світовими мірками ринок надання електронних послуг в Україні аж ніяк не наповнений і за кількісними, і за якісними показниками. Якщо ми за нього не боротимемося, прийдуть інші оператори, тому робимо все від нас залежне, щоб упоратися власними силами. Як на мене, то вважаю, це нам удасться. З допомогою таких висококласних фахівців, як С. Акулін, П. Малигін, О. Свинаренко, В. Парубець, В. Гутнік, Т. Чумаченко, К. Якубовська, а також усього дружного, працьовитого колективу, націленого на велику роботу.

Бесіду вів Микола ГОМЕНЮК, редактор Броварського міськрайонного радіомовлення.

Київська область.

Кіровоградська «Віртуаль» — найвіртуальніша...

Новий комп'ютерний центр «Віртуаль» напередодні свого професійного свята презентували мешканцям обласного центру кіровоградські зв'язківці.

Як зазначила директор Кіровоградської дирекції ВАТ «Укртелеком» Людмила Колісниченко, під час його створення було враховано досвід наявних у місті Інтернет-кафе, а також провідних комп'ютерних Інтернет-центрів Києва, Харкова, Черкас, Феодосії, Херсона, Миколаєва. Тож на сьогодні кіровоградська «Віртуаль» — чи не найсучасніша у державі щодо технічного оснащення.

Серед послуг, які надаватимуть відвідувачам — комп'ютерні ігри різної складності, WEB-серфінг, приймання і передавання електронної пошти та факсів, створення та підтримка електронного офісу, організація аудіо- та відеоконференцій, перегляд фільмів, кліпів тощо.

Враховуючи, що основними клієнтами «Віртуалі» буде здебільшого молодь, незабаром у новоствореному центрі кіровоградська дирекція «Укртелекому» має намір провести черговий обласний чемпіонат з комп'ютерних ігор. Також спільно з управлінням сім'ї та молоді облдержадміністрації розроблено план заходів, які допомагатимуть учнівській молоді у виборі майбутньої професії, у визначенні талановитих підлітків.

Олег БОНДАР.

Аніко тимчасово з іншим сузір'ям

Прем'єри

Найближчої неділі Національна опера України має порушити звичний хід речей у своїх стінах. Це станеться за допомогою балету під безневинною назвою «Віденський вальс» на музику композиторської родини Штраусів.

Здавалося б, це не так просто. Що можна нового чекати від вічної Штраусіани? Балетних версій на цю музику було більш ніж достатньо. Однак диригент-постановник Олексій Баклан запропонував власну композицію з творів Йоганна-батька та його синів Йоганна і Йозефа Штраусів. Ноти підібрали у Віденській музичній бібліотеці. Подейкують, серед творів є зовсім незнайомі українському меломанові.

Нам обіцяють аж три акти, ризикуючи не вписатися в межі елементарного глядацького сприйняття. Не будемо забігати вперед. Поживемо — побачимо...

Несподіванка: «Віденський вальс» поставила завідувачка кафедри сучасної хореографії Національного університету культури та мистецтва, професор Аніко Рехвіашвілі. (Вона відома як фундатор та худкерівник знаменитого колективу «Сузір'я Аніко»). Це — її перше звернення до великої балетної форми. Ось як пояснювала хореограф свій «роман» з новим балетом на пресконференції: «У нашому випадку доречно говорити про неокласику. Тобто, не про перекривлення або знищення усталеного, а про розвиток на новій сходинці... Я прагнула заглибитися у зміст: щоб форма не тиснула на сутність». Аніко зауважила, що завжди робить ставку на особистість, і додала: у «Віденському вальсі» найвиразнішою особистістю має бути кардебалет.

Аніко Рехвіашвілі працювала з найкращими силами вітчизняного балету: Тетяною Білецькою, Тетяною Боровик, Ганною Дорош, Ганною Кушніровою, Оленою Філіп'євою, Яною Гладких, Тетяною Голяковою, Євгеном Кайгородовим, Дмитром Кляв'іним, Максимом Мотковим, Максимом Чепіком та іншими відомими виконавцями.

Настрій вистави паралельно з музикою та пластикою створюватиме сценографія Анатолія Іконнікова. Художник занурить публіку в атмосферу модерного Відня початку XX століття.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Репліка наостанок

Не можу втриматися, щоб не згадати про ложку дьогтю. За давньою традицією Національної опери, журналісти знову зависають у невідомості: квитками їх не спромоглися забезпечити. Як завжди, запропонували прийти за півгодини до вистави і просити місце в адміністратора. На прес-конференції навіть не склали списку присутніх — тобто людей, які пропагуватимуть майбутній проект. А отже, заслуговують на адекватне у такому разі ставлення до себе. Журналістові на прем'єрі повинно бути комфортно, бо він приходить сюди на роботу, яка, до речі, насамперед потрібна вам, шановні адміністратори. Прориватися на аншлагову виставу і визирати з галерки — погодьтеся, не солідно для тих, хто робить вам рекламу. Журналісти, які відвідують вечірні постановки, зазвичай, претендують на два місця в залі (як мінімум) — що цілком логічно. Інші театри ідуть нам назустріч. А найнесправедливішим є те, що найбільше страждають від непоступливості своїх колег постановники та виконавці. За всієї поваги і симпатії до художнього керівника балету Віктора Яременка, до Аніко Рехвіашвілі й талановитої трупи, прикро зациклюватися на маленьких організаційних недоліках. З яких, щоправда, й виростає цілісна думка про театр.

Десята муза

Актриса вчиться нового кохання

Кінофільм «Подаруй мені місячне світло», на прем'єрний показ якого кияни завітали до палацу «Україна», — на вічні теми кохання і ревнощів. Цікаве поєднання, здавалося б, несумісні жанри (комедії, драми, детективу, абсурду), а також сюжетні колізії.

Глядачі не залишилися розчарованими. Один із найбільш затребуваних нині російських режисерів Дмитро Астрахан та його співавтор Олег Данилов («Все буде добре», «Ти в мене одна», «Зала очікування») знову довели, що знають формулу глядацького успіху. Важлива складова цієї формули — участь зірок.

Представила нову картину київським глядачам виконавиця головної ролі Наталія Андрейченко. Який вигляд має і чим живе нині актриса? По-жіночому загадкова, струнка, привітна. Знімається у новій кінокартині (назву тримає в секреті). Створила Російський благодійний фонд досліджень СНІДу. Звичайно, Наталія опинилася в центрі журналістської уваги.

— Багато хто досі називає вас Мері Поппінс...

— Те, що саме я зіграла цю роль, не випадково. Хоч і була спочатку затверджена інша актриса. Це, мабуть, доля. Адже я постійно читаю казки і живу у світі мрії, яку намагаюся реалізувати в житті.

— Кого любите?

— Дуже хочу навчитися любити себе. Повірте, це надзвичайно важливо.

— Що дала вам робота в Америці?

— Нові знання, спостереження. Цікаво, що акторів там навчають передусім не професійної майстерності, а вмінню гарно подати і продати себе. Без яскравої обгортки і блискучий кар'єри не зробиш.

— Прізвище Андрейченко свідчить про українське походження?

— Хоч як дивно, ні. Мій батько — з Білорусії, мати — уроджена графиня Соколова. Та хоч родовим корінням я з Україною не пов'язана, дуже люблю тут бувати. Коли приїжджаю до вас, згадую зйомки дорогих для мене фільмів «Женці», «Воєнно-польовий роман», «Леді Макбет Мценського повіту». Радію зустрічам із щирими, привітними глядачами. Скажу відверто: хотіла б навчитися української. Подобається мова. Та й прізвище зобов'язує.

Тетяна КРОП.

На знімку: з такою Наталією свого часу познайомився глядач.

Погода

17—18 листопада в Україні без опадів. Температура вночі 1—7 градусів морозу, вдень 1 — 8 градусів вище нуля.

На Київщині вночі 1 — 6 градусів морозу, вдень 1 — 6 градусів вище нуля.

Український гідрометцентр.

Фотожест

У міру вгодований чоловік у розквіті сил

Фотограф зловив цей кадр у Запоріжжі, де знаменитий кінорежисер Ельдар Рязанов зустрічався з глядачами. Висновок: Рязанов ще дуже навіть молодий, коли дозволяє собі побешкетувати. І вгодований у міру, якщо може легко завалитися на сцені — й відразу стати на ноги. Без сторонньої допомоги.

Фото Єгора САПРОНОВА (УНІАН).

Про те, що було і буде

Їхав Нобель у Тернопіль

Учора в залі Тернопільського краєзнавчого музею відбулися десяті, ювілейні, «Тернопільські нобелівські читання», присвячені 100-річчю першого присудження Нобелівських премій. Як зазначив голова оргкомітету міський голова Анатолій Кучеренко, Тернопіль нині — єдине місто в Україні, де найповніше вивчають спадщину Нобеля та його руху. В ювілейних читаннях висловили готовність взяти участь високоповажні гості: посол Королівства Швеції в Україні Оке Петерсон, президент Міжнародного інформаційного центру Нобеля, академік Російської академії природничих наук та Нью-Йоркської Академії наук колишній тернопільчанин В'ячеслав Тютюнник, представник ООН в Україні доктор економічних наук Володимир Довженко, вчені з різних міст України. Учасники «Тернопільських нобелівських читань» не лише слухали доповіді, а й взяли участь у відкритті виставки «Століття Нобеля». Ці заходи засвідчили, що Тернопіль — частина європейського і світового наукового контексту.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Тернопіль.

Таємниця океанів — на потилиці

Ця красуня з головою-глобусом не залишилася непоміченою на міжнародному чемпіонаті з перукарського мистецтва «Світ краси-2001». Він проходив у Дніпропетровську, зібравши разом все найкраще та найсучасніше у візажі, манікюрі, стрижках. Крім українських профі, на чемпіонат з'їхалися представники з 13 країн.

Фото Олександри ПЕНДРАКОВСЬКОЇ (УНІАН).

Час нот

Першому українському кіномюзиклу — тридцять!

Чернівецькому меморіальному музеєві композитора Володимира Івасюка поталанило на ініціативного директора. Цю посаду обіймає колишня тележурналістка Парасковія Нечаєва.

Цього разу вона нагадала мешканцям облцентру: минуло тридцять літ відтоді, коли на екранах колишнього СРСР з'явилася перша українська музична кінострічка «Червона рута», створена режисером Романом Олексієвим за сценарієм Мирослава Скочиляса. З цієї нагоди директорка влаштувала чудовий вечір-спогад.

Переповнена зала одержала змогу поспілкуватися з творцями та виконавцями ролей у цьому іскрометному мюзиклі — співачками Раїсою Кольцовою, Оленою Кузнецовою, режисерами Василем Стріховичем та Василем Селезінкою.

Дійство супроводжували пісні Володимира Івасюка. До речі, він теж брав участь у зйомках цієї кінострічки, навіть зіграв роль карпатського музики. На вечорі вперше прозвучали пісні з архіву композитора «Не треба осені» та «Елегія для Галі». Це ранні твори Володимира, які жодного разу не виконувалися з великої сцени. Наостанок учасники вечора заспівали безсмертну «Червону руту». Її підхопив увесь зал.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311210.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України